

Feminizm:
Erkeklerle Eşit
Haklara Sahip
Olmak Mıdır?

Dosya **sayfa 6**

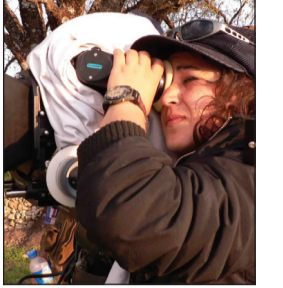
Yaz Aylarında
Cilt Bakımı

Sağlık **sayfa 17**

Benim İçin "Bu
Kızdır Yapamaz"
Dediler

Kültür-Sanat **sayfa 13**

Devlet Kendi Eliyle Fuhuşu Geliştiriyor

**SİZ FUHUŞ
KONUSUNDA NE
DÜŞÜNÜYORSUNUZ**
DÖKH-Demokratik
Özgür Kadın Hareketi
Üyesi ve Fuhuş
Konferansına Hazırlık
Komisyonu Üyesi Zehra
İpek iki gün süren Fuhuş
Konferansının amacını
ve ulaşılan kararlaştırma
düzeyini gazetemize
değerlendirdi. **sayfa 3**

**HOLLANDA DA
KADINA KARŞI
ŞİDDET TARTIŞILDI**
BM İnsan Hakları
Komisyonu Kadına
Yönelik Şiddet Özel
Raportörü Yakın
Ertürk, Hollanda da
bulunan Kadın
kurumlarıyla bir araya
geldi.

sayfa 5

newaya *Şin*

Yaşamın her yeni bir
karesinde çizilen yeni
ilk'lerin atıldığı aylardan
biri olan Ağustos ayında,
ilklerin yaratmış olduğu
sıcaklığın yaşamınızı sar-
ması dileğiyle merhaba di-
yoruz.

Geçen bir aylık süreç
bir yandan insanlığın ya-
şamış olduğu en zorlu an-
ları..... **sayfa 3**

**Size demokrasiyi elimle mi
vereceğimi sanıyorsunuz!!!**

- ✓ Recm Kaldırılsın /Gündem **sayfa 4**
- ✓ Jinê Şorerşger -II- /Kurdî **rûpel 10**
- ✓ Ji bo Xwe Kuştinan Lêgerîn Nîne /Kurdî **rûpel 11**
- ✓ Koerdisch e Melek Qurbani In... /Dutch **sayfa 12**
- ✓ Cennet Bahçesi: UREA /Kültür-Sanat **sayfa 14**
- ✓ Biyo-Çeşitlilik Krizi... /Ekoloji **sayfa 16**
- ✓ Burada Çok Hayal Kırıklığına... /Yaşam **sayfa 19**

Beden Dili Sözdten Daha Etkili

Beden dili konusunda uzmanlarca yapılan araştırmalarda, söz sanatından daha güçlü mesajları beden dilinin verdiği tespit edildi. Bedende yapılan her bir hareket farklı mesajlar içermekte.

Beden dili konusundaki araştırmalar kişilerin karşısındakine mesajı yüzde 7 oranında sözlerle, yüzde 93'ünü ise ses ve beden diliyle verdiğini ortaya koyuyor.

Ellerinizle ne anlatıyorsunuz?

Uzmanlara göre, işaret parmağını kaldırıp konuşanlar, gizli bir şekilde karşısındakine tehdit ediyor, elleri kenetli olanlar ise, genel bir olumsuzluk ya da hayal kırıklığı yaşadıklarının mesajını veriyor. Ellerini önde birleştirerek el pençe divan duranlar, karşısındakine ne isterseniz yaparım demek isterken, ellerin arkada birleşmesi ise

kendine olan özgüveni, meydan okumayı anlatıyor. Parmak uçları birbirine yapıştırarak duruş ise konuya hakim olduğuna, bir elin yüzü kapatması ise endişe içinde bulunduğu ait detay veriyor.

İnanırcı olmadığınızı gösteren hareketler

Elin çeneyi okşamaması bir kimsenin karar verme sürecinde olduğunu gösterirken, dinleyen kişinin eli yanaktayken, başparmağı çene altındaysa karşısındakine eleştirel, hatta rekabetçi yaklaşımını sergiliyor. Diğer parmakların ağzı örtmesi ise, iki şeyin ipucu olarak nitelendirilirken, "benim söyleyeceklerim var" veya 'sana inanmıyorum' olarak değerlendiriliyor.

Kürsü ardından konuşmak güven veriyor

Kişiler, kendilerini güvende hissetmek için genelde masa, kürsü gibi bir yerin arkasında olmak istiyor. Eğer bu yoksa savunma güdülerini bacak bacak üzerine atarak ya da kolları kavuşturarak gösteriyor. Özellikle yabancı ortamlarda bulunanlar, kollarını kavuşturarak savunmaya geçiyor, bu sırada başparmaklarını dışarda bırakanlar ise savunmadayım ama rekabete hazırım mesajı veriyor.

Bacak hareketleri ne anlatıyor

Bacak bacak üstüne atmak ise, savunmanın diğer bir şekli. Daha çok kadınların tercih ettiği bu oturuş, içine kapanıklık ve savunmaya geçme duy-

gusunun göstergesi kabul ediliyor. Kişi kabuğuna çekiliyor ve fikrini açıklamaya karar verdiğinde bacak bacak üzerine atmaktan vazgeçiyor. Bacağını dizden büküp diğerinin üzerine koyarak oturuş ise meydan okuma, hırs ve rekabetin işareti olurken, ayakları çarpaz durumda olan kişilerin sakladıkları itirafları veya verebilecekleri tavizler bulunuyor. Yalan söyleyen kişiler ise, yüzüne dokunup, gözlerini kaçırıyor, erkeklerin büyük çoğunluğu yalan söylerken yakasıyla oynuyor ve gömleğini gevşetiyor.

Haber Merkezi

Terminatör gerçek oldu

Bilim adamları, Terminatör ve benzeri bilimkurgu filmlerde olduğu gibi, metal üzerinde canlı deri dokusu büyütmeyi gerçekleştirdiler.

Yeni teknoloji, ilerde, herhangi bir nedenle kemikleri zarar görmüş insanlara takılan protezlerin daha güçlü ve doğal olmasını sağlayacak. İngiliz bilim adamları, geyik boynuzunun deri içinden çıkmasından ilham alarak devrim niteliğinde bir buluş gerçekleştirdiler. Bilim adamlarının metal üzerinde canlı deri dokusu geliştirmeleri sayesinde, ilerde, kemiğe bağlanacak yapay kollar daha güçlü ve faydalı olacak. Aynı teknolojinin gelecekte "biyonik insan"ın temelini oluşturabileceğine de dikkat çekildi.

Terör saldırısında kollarını kaybedenlere uygulanıyor

Yeni teknolojinin ilk denemeleri, 7 Temmuz 2005'te Londra'daki bombalı terör saldırılarında kollarını kaybeden iki hasta üzerinde yapıyor. Yeni teknoloji sayesinde derinin içinden geçen titanyum çubuklar kullanılarak doğrudan doğruya insan iskeletine protez kollar, bacaklar ve parmaklar takılmak mümkün olacak. Büyüyen deri dokusu, metal bağlantı etrafında kaynayacağı için, enfeksiyon problemi de ortadan kalkacak.

Deri bağlantı hastalara hissetme duygusu veriyor

Londra College Üniversitesi Biyo-

medikal Mühendislik Bölümü araştırmacılarının bir tıbbi cihaz firması ve Stanmore Enstitüsü ile işbirliği içinde yürüttüğü çalışmalar sonucunda, deri dokusunun metale kaynamasını sağlayan teknolojiye "ITAP" adı verildi. Protez kolu kemiğe bağlarken, metalle kaynaşan deri bağlantı, hastalara daha iyi bir hissetme duygusu veriyor. Denemelere katılan parmaklarını kaybetmiş bir hasta 10 yıldır ilk kez kalem kullanabildi.

Haber Merkezi

Beyin gücüyle bilgisayar kullanıyor

Felçli olduğu için vücudunu hareket ettiremeyen bir hasta, beynine takılan çip sayesinde bilgisayarı yönetebiliyor, bilgisayarda oyun oynayabiliyor.

Matthew Nagle, 2001 yılında bıçaklı saldırı sonucunda boynundan aşağısı felçli hale gelmişti. New England Sinai Hastanesi'nde yapılan devrim niteliğindeki ameliyat ile dünyada hiçbir insanın sahip olmadığı bir güce kavuştu. Nagle'in beynindeki çip, düşüncelerini okuyarak bilgisayara aktarabiliyor. Bilgisayar ise komutları deşifre ederek hareketlere dönüştürüyor. Nagle, müzik setini çalmak veya kanalı değiştirmek istediğinde bilgisayar bu cihazlara komut gönderiyor. Nagle, bu sayede bilgisayarda imleci oynatabiliyor, e-postalarına bakabiliyor, bilgisayar oyunu oynayabiliyor ve yapay eli sayesinde nesnelere kavrayabiliyor. Dolayısıyla çipler beyindeki komutların bir şekilde vücudun dışına aktarımını sağlıyor ve dışardaki bilgisayarlar Nagle'in uzuvlarının yerine geçiyor.

Bilim insanları, beyin-bilgisayar bağlantısı üzerinden eşya kontrolü teknolojilerine büyük önem veriyor. Bu alanda gerçekleştirilecek atılımlar felçlilerin, yatağa mahkum hastaların ve kimi yaşlıların hayatını kolaylaştıracak. Araştırmalar ilk olarak maymun beynine takılan elektrotlar vasıtasıyla komut gönderme deneyle-

riyle başladı. Daha sonra insanlar üzerinde yapılan araştırmalarda, tekerlekli sandalyeye mahkum iki kişi, 64 adet elektrot içeren bir şapka üzerinden bilgisayarda imleci yürütmeyi başardı.

Nagle'a takılan çip olan BrainGate, 100 adet saç teli inceliğinde elektrottan oluşuyor. Cihaz, kafatasının 1 millimetre altında motor korteksi adlı beyin hareketleri kontrol eden bölme yerleştirildi. Çip, beyinden aldığı sinyalleri bilgisayara gönderiyor, bilgisayara yüklü yazılım bunu diğer cihazlar üzerinde gerçek komuta çeviriyor. Nagle'a takılan çip, beyindeki hücre hareketlerini hissediyor ve vücudun dışında bulunan alıcıya gönderiyor.

Nature Dergisi

Siz Fuhuş Konusunda Ne Düşünüyorsunuz?

DÖKH-Demokratik Özgür Kadın Hareketi Üyesi ve Fuhuş Konferansına Hazırlık Komisyonu Üyesi Zehra İpek, iki gün süren Fuhuş konferansının amacını gazetemize değerlendirdi.

newaya *Şirin*

Yaşamın her yeni bir karesinde çizilen yeni ilk'lerin atıldığı aylardan biri olan Ağustos ayında, ilklerin yaratmış olduğu sıcaklığın yaşamınızı sarması dileğiyle merhaba diyoruz.

Geçen bir aylık süreç bir yandan insanlığın yaşamış olduğu en zorlu anları Ortadoğu'ya yaşattırırken, bir yandan da kadın açısından töre, namus vb. söylemlerle işlenen cinayetlerin trajedik öykülerinin anıldığı bir ay oldu. Sistem kaybetmeme pahasına her türlü yönelimi kendisine meşru kılarken, işin ilginç yanı yapılan toplantılar, konferanslar bir anlamda bu yapılanları onaylama mercilerine dönüştürüldü. Bunun en fazla dili olanda mevcut sistem medyası olmaktadır. Ama alternatif gazeteciliğin amacı size ulaştıracağımız haberlerle bir anlamda kadının bunun karşısındaki duruşunu yansıtmaya çalışacağız.

Gündem sayfamızda özellikle Demokratik Özgür Kadın Hareketinin geçmiş ay içerisinde gerçekleştirmiş olduğu fuhuş konferansını merceklerimiz altına alarak, kadınların sistem karşısında örgütlenişini size ulaştırmaya çalıştık. Bir ilk'i temsil eden bu konferans sistemin yaratımlarına karşı kadının aktif mücadelesi anlamına gelmektedir. Uzun bir hazırlık sürecinden sonra yapılan konferansın en önemli noktalarından biri, fuhuşun sistem eliyle bilinçli bir temelde geliştirilmeye çalışılması oldu. Diğer bir yandan İran da halen insanlık dışı uygulamaların bir göstergesi olan recm cezasına karşı Türkiyeli kadınların yükselen seslerini sizlere ulaştırmaya çalıştık.

Dosya sayfamızda da yeni bir dizi yazısını sizlerle paylaşacağız. Kadınlarımızın yaşamında devamlı tartışma konusu olan Feminizmin kökeni ve nasıl ele alınması üzerine yaptığımız söyleşide, bir anlamda kavramlara hakkını vererek yapılan bir tartışmanın sonucunu yansıtmaya çalıştık. Koma Jinen Bilind Yürütme Konseyi üyelerinden Zılar Sterk ile feminizmin kökenleri ve tarihsel gelişimi üzerine yaptığımız söyleşi umuyoruz ki, bir çok konuda bizi aydınlatmış olacak. Dar kalıplara sığdırılan tanımların yeterli olmadığını daha net görmüş olacağız.

Kültür sayfamızda da ilk uzun metrajlı filmi için kamera arkasına geçen Doğu Kürdistan'lı yönetmen Şirin Cihanî'yle yapılan röportajı sizlerle paylaşırken kadınların isterse yapamayacakları hiç birşey yoktur demeyi uygun görüyoruz.

Ve daha bir çok yeni kültürel, yaşamsal haberleri sayfalarımızda bulacaksınız. Bir nebze olsa kadın açısından önemli bulduğumuz haberleri sizlere ulaştırmaya çalıştık. Yaşamın ayrıntıları gibi gelen ama esas teşkil ettiğini düşündüğümüz yanlarıyla yaşama bir bakış gerçekleştireceksiniz bu sayımızda.

Son cümlelerimde şunu vurgu yapmak istiyorum. Her bir kadın hatta erkeği doğal olarak muhabirimiz olduğunu belirtiyor, sizden gelecek yazılarla yaşamı daha fazla işleyeceğimizi ve birden fazla sesleri bir araya getireceğimizi düşünüyor ve varsa bir kaleminiz bize iki satırda olsa yazın diyoruz. Tüm güzellikler sizinle olsun diyoruz.

Demokratik Özgür Kadın Hareketi (DÖKH), 8 ve 9 Temmuz tarihleri arasında İstanbul'da fuhuş konulu bir konferans gerçekleştirdi.

İki gün süren konferansa sol harekette yer alan farklı kadın örgütlerinden feminist, emekçi ve bağımsız kadınlar konuk ve gözlemci olarak katıldılar. Biz bu iki günlük tartışmaların sonucunu, ne gibi kararlar aldıklarını ve niçin böyle bir konferans yapma gereğini duyduklarını divanda yer alan Demokratik Özgür Kadın Hareketi ve Fuhuş Konferansına Hazırlık Komisyonu Üyesi Sayın Zehra İpek'ten kısaca bilgi almak istedik.

• **Siz bu konferansı hangi amaçla gerçekleştirdiniz? Sizi böyle bir tartışmaya iten nedenler nelerdi, biraz değinebilir misiniz?**

Biz geçen sene Batman'da gerçekleştirdiğimiz konferansımızda aldığımız bir karar, fuhuşla ilgili bir konferans yapma hazırlığına giriştik. Altı ay boyunca bu konferansa hazırlık yaptık. Gündemimizde olan ama yabancı olduğumuz bir konuydu fuhuş. Özellikle Kürt coğrafyasında meydana gelen fuhuş olaylarının basına yansımaları, fuhuşun bizzat devlet eliyle geliştirilmek istenmesi üzerine tartışmaya başladık.

• **Hazırlık aşamasında ne tür çalışmalar yaptınız?**

Altı aylık bir süreç içerisinde bir ön hazırlık sürecini yaşadık. Farklı kadın örgütleriyle, 60'lardan beri kadın hareketleri içinde yer alan aktif kadınlarla görüştük. Onların deneyimlerini paylaşmak istedik. Ama aslında onların da bu güne kadar fuhuş konusunu ciddi olarak gündemlerine almadıkları ortaya çıktı. 80'lerde sol harekette yer alan feminist kadınlar olarak fuhuş yapan kadınlara yönelik gelişen tecavüzlerde, cezai indirimleri protesto etmek amacıyla Galata Köprüsü'nde eylem yapma, bunun dışında sadece kişisel ilgi sonucu gidip fuhuş yapan bazı kadınlarla röportaj yapmak dışında her hangi bir deneyimleri olmamış malesefe.

Fuhuşun Türkiye'deki yasal düzenlenmesini, bu konuya dair ne gibi çalışmalar olduğunu çıkan haberleri hassasiyetle inceledik. Daha sonra atölye gurupları kurduk; bir taslak dosya oluşturduk. Bu atölye grubu fuhuşun tarihsel nedenlerini, hangi dönemde ortaya çıktığını, toplumsal iktidar ilişkileri, toplumsal cinsiyet rolleri ve fuhuş, Türkiye ve Kürdistan coğrafyasında yaşanan fuhuş, fuhuş yapan kadınların yaşamış olduğu sorunlar ve çözüm önerileri konularında araştırmalar yaptılar.

'Devlet kendi eliyle fuhuşu geliştiriyor'

Biz bu çalışmayı yaparken iki oğuyla karşılaştık: İki türlü fuhuş var. Birincisi: Kürt coğrafyasında devletin kendi çeteleri vasıtasıyla geliştirdiği fuhuş sektörü. Buna özellikle yurtsever kadınlar bilinçli bir şekilde itiliyor. On iki, on üç yaşlarından başlayarak, genç kızlar fuhuş sektörüne itiliyorlar. İkincisi ise: Özellikle Türkiye'de geçerli olan, ekonomik nedenlerden dolayı geçimini sağlayamayıp gönüllü olarak fuhuş yapan kadınlardır. Bir de sadece kadınların değil, travestilerin, çocuk ve erkeklerin de ekonomik getiri amacıyla fuhuş yapmak zorunda kaldıklarını bariz bir şekilde görebildik. Türkiye'de yüzbinlerce kadın fuhuş yapıyor ve bilinmeyen, istatistiklere girmemiş olanları da yoğun. Türkiye'de fuhuş gayri resmi yapılıyor. 56 genelevden bahsediliyor, bu genelevlerde sadece 3 bin kadın çalışıyor. Bunun dışında yüzbinlerce kadın evlerde yada birilerinin çalıştırdığı evlerde çalışıyor. Bu kadınların sorunları görmezden gelinemez. Bu kadınların tanımlanması gerekiyordu. Toplumda mağdur bir kesimin olduğunu düşünüyorsak ve bu mağdur kesim kendini nasıl tanımlıyorsa, o tanımlamanın bizim için de geçerli olması gerekir. Onlar kendini seks işçisi olarak adlandırıyor, bu yüzden biz de seks işçisi, yada seks çalışanı olarak adlandırmayı esas aldık. Bu kadınlar mağdur olan kadınlar. Böyle genel bir bilgiyi edindikten sonra konferansımıza geçtik.

• **'Biz fuhuş yapan kadınları nasıl görüyoruz?'**

Konferansımızdaki amaçlarımızdan biri; fuhuş konusunda kendi cephe-mizden, yani Kürt Kadın Hareketi olarak bir netleşmeye gitmekti. Yani biz fuhuş yapan kadınları nasıl görüyoruz, kendimizi onların kurtarıcısı olarak mı görüyoruz? Bu yaklaşımımızla fuhuş yapan kadınları ötekileştiriyor muyuz? Böylece kendi yargımızı edindik. İlk günkü tartışmalarımız bu çerçevede geçti. Çok önemli tartışmalar yaşandı.

Evet fuhuş mahkum edilmesi gereken bir sektör, ama bu sektörde kadınlar çalışıyor. Bu kadınlardan bir kısmı kendini seks işçisi olarak ifade ediyor. Toplumda ise fahişe, orospu, yosma, genelev kadını, sokak kadını, hayat kadını vb. kavramlarla etiketlen-

diriliyor. Biz bunları küfür olarak değerlendirdik, dolayısıyla mağdur olan bir kesim olduğunu düşündük ve kendilerini tanımladıkları şekilde seks işçisi ya da seks çalışanı olarak adlandırmayı esas aldık.

• **Konferansınızda ne gibi kararlar aldınız?**

Fuhuşun ataerkilliğin ortaya çıkardığı bir sonuç, bir statü olduğu konusunda bütün konferans yapımız hemfikir. Bu yüzden ataerkilliğin yaratmış olduğu tüm kurumları reddetmek gerektiğine inanıyoruz. Dolayısıyla kadını fuhuşa zorlayan sektörü red etmeyi ve buna karşı mücadele etmeyi karar altına aldık.

• **'Fuhuşu geliştiren devleti teşhir edeceğiz'**

Ayrıca Kürt coğrafyasında bilinçli bir şekilde fuhuşu geliştiren devleti teşhir etmeyi karar altına aldık. Bundan sonraki çalışmalarımızda, korucunun, polislin ve devlete yakın kesimlerle gerçekleştirilen tecavüzler sonucunda bekareti elinden alınan ve fuhuş yapmaya mecbur bırakılan, ailesinden, yaşadığı çevreden kopartılan kadınlar gördük. Bu nedenle devletin politikasını, devletin işlettiği kurumları teşhir etmeyi ve buna karşı aktif mücadele etmeyi karar altına aldık. Fuhuş yapılan yerlerin hem tespiti, hem bu kadınlara dönük bilinçlendirme çalışmalarını yapmak, bu işi bırakmak isteyen kadınlara yardımcı olmaya dönük kararlar aldık. Bunun yanı sıra fuhuş yapan kadının varolması, fuhuş yapmak isteyen erkeğin olmasından kaynaklı. Ve ne yazık ki Türkiye'de ve dünyanın bir çok yerinde, sadece fuhuş yapan kadınlar cezalandırılırlar, ama fuhuş yapan erkeğe karşı herhangi bir yaptırım uygulanmıyor. Bu yüzden kendi çalışmalarımızda kadın kurtuluş ideolojisi projesi gereği, erkeği dönüştürme projesinin bir parçası olarak erkeğin fuhuşa gitmesini engelleyici yaklaşımları geliştirme kararı aldık.

Ayrıca konferansımızda, genel sol harekette, feminist, emekçi ve bağımsız kadınlarla birlikte fuhuşa karşı ortak mücadele vermeyi kararlaştırdık.

Kadına dair

Handan
Çağlayan

Hakkımızı helal etmiyoruz

Türkiye’de yoksulluğun kadınlaşması gibi bir olgu söz konusudur. Sosyal bilimciler yoksullukla ilgili ikinci olgunun ise “yoksulluğun Kürtleşmesi” olduğunu düşünüyorlar. Yirmi yılı aşkın süredir yaşanan şiddet ve zorunlu göç binlerce Kürt ailesini ekonomik olarak çöktürün eşliğine getirmiştir. Zorunlu göç politikası geçmişte de uygulanmıştı ama o zamanlar göçertilen insanlara gittikleri yerlerde yeni topraklar ve yaşamlarını sürdürebilecekleri ekonomik olanaklar sunulmuştu. Oysa günümüzde uygulanan liberal ekonomi politikaları buna olanak tanımamaktadır. Sosyal devletin ortadan kaldırılması da milyonlarca insanın geldikleri yerlerde perişan olmalarına yol açmıştır. Göç edenler kendi kaderlerine terk edilmişlerdir. Bu anlamda yoksullukta en alttakilerin Kürt kadınları olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Kadınların değil insanca yaşama, yaşama koşulları bile ortadan kalkmıştır. Zaten bölge illerindeki kadın intiharlarındaki artış bunun en açık göstergelerinden birisidir. Kadın intiharlarındaki artış Birleşmiş Milletleri bölgeye inceleme heyeti göndermeye sevk edecek boyutlara ulaştı. Heyetin başkanı Prof. Dr. Yakın Ertürk, yoksulluk ve göç sorunlarına dikkat çekti.

Kadınların yaşam olanağını ortadan kaldıran başka bir etken de kuşkusuz namus cinayetleri. Uzun süredir gündemdeki yerini koruyan namus cinayetleri bu kez ırkçı bir saldırı ile gündeme geldi. Hürriyet yazarı E. Özkök namus cinayetlerinin Türkiye’nin değil Kürtlerin sorunu olduğunu yazdı. Başta DTP’nin kadın meclisi olmak üzere kadınlar bu ırkçı ve bölücü yaklaşıma tepki gösterdiler.

Yerinde olmakla birlikte gösterilen tepkinin tek yanlı kaldığını da belirtmek gerekir. Namus cinayetlerini Kürtlerle özdeşleştirmek doğru değildi ama aslında Kürt kurumlarının bölge illerinde birbiri peşi sıra işlenen namus cinayetlerine karşı sessiz kalmalarını da eleştirmek gerekiyordu. Gerçekten de Temmuzun ilk iki haftası içinde bölge illerinde en az beş tane namus cinayeti işlendi. Cizre’de, Nusaybin’de, Antep’te, Diyaradin’de kadınlar öldürüldüler. Ama buna karşın ne DTP’den ne de bölge illerindeki demokrasi platformlarından çıt çıktı. Gösterilen tepkilerin kadın meclisleri ya da kadın platformları ile sınırlı kalması, kurumlarımızın yıllardır savunmakta oldukları insan haklarını içselleştirme düzeyinin de acı bir göstergesi oldu. Kürt kadınlarının Kürtleri ötekileştiren, suçlu gösteren kişileri ve yaklaşımları eleştirdikleri kadar, kadınların toplum içindeki konumunu görmezden gelerek soyut bir demokrasi ve özgürlük mücadelesi yürütme iddiasındaki kurumları da eleştirmeleri gerekmektedir. Bu konuda çıkan sesler sınırlı ve cılız kalmıştır. Genel siyasal söylem ile toplumsal cinsiyet ilişkilerinin barındırdığı çelişkilerin kadınlar cehpesinden sorgulanmalı.

Temmuz başında gerçekleştirilen “Fuhuş Konferansı” bu açıdan dikkate değer bir önem taşımaktaydı. Çünkü savaşın ve yoksulluğun ciddi bir toplumsal sorun haline getirdiği fuhuş olgusu yıllardır görmezden gelinmekte ve yok sayılmaktaydı. Genel siyasal söylemde fuhuşa hiç yer verilmediği gibi bu sektörde çalışan kadınların durumları hiçbir insan hakları söylemine dahil edilmiş değildi. Gerçekleştirilen “Fuhuş Konferansı” bu açıdan yeni ve farklı bir yaklaşımın haberciliğini yapmaktaydı. Olumlu etkinlikler arasında namus cinayetlerine karşı Ankara’da çeşitli kadın örgütlerince gerçekleştirilen “Hakkımızı Helal Etmiyoruz!” eylemini de saymak gerekir. Bu eylemde bir araya gelen kadınlar, toplumun, ailenin ve sistemin kendilerine yaşam hakkı tanımayan kurallarına ve bu kuralları uygulayanlara haklarını helal etmediklerini haykırdılar.

Aile içi şiddete karşı belirli bir duyarlılık gösterilmiş ve tepki örgütlenmiş olsa da yeniden gelişmekte olan savaşa karşı yazık ki aynı duyarlılık sergilenememiştir. Örneğin Milliyet Gazetesi’nin bir yazarı, İsrail’in Filistin’e girip hükümetini esir almasını örnek göstererek ‘Türkiye’de Kuzey Irak’a girmeli ve çıkarlarını İsrail gibi savunmalıdır’ diye yazdı. Buna karşın kadınlardan hiçbir tepki gelmedi. Yine ne artan çatışmalar ne de Batman kırsalında bir kişinin sağ yakalandıktan sonra öldürülerek yakılması kadınlar cephesinden güçlü bir barış sesi yükseltilmesine vesile olabildi. Oysa şiddetin her türlüşüne ve savaşa karşı olunmadıkça, her koşulda yaşam hakkı savunulmadıkça, kadına yönelik şiddetle mücadele de başarılı olamayacak. Önümüzdeki dönemde şiddete karşı daha güçlü ve kapsayıcı bir yaklaşım geliştirmemiz gerektiği açık.

Recm Kaldırılmalı

İran’da Melek Qurbani recmle cezalandırılmayı bekliyor. BM, AB uluslararası kurum ve kuruluşların Qurbani için başlattığı kampanyaya Türkiyeli kadınlar da destek verdi.

İran’da, zina yaptığı gerekçesiyle taşlanmaya (recm) mahkum edilen Melek Qurbani için başlatılan imza kampanyası sürüyor.

Kadın örgütleri yaptıkları açıklamada recm cezasının bir insanlık suçu olduğunu belirterek İran’da taşlama cezasının sona erdirilmesine karşı çabalara destek verdiğini bildirdi.

Kadın Örgütleri: Recm Kalksın

Kadın örgütleri ayrıca evlilik dışı ilişkiler için verilen tüm recm ve öteki cezaların, şeriat hukuku hükümlerinin kaldırılmasını, Qurbani’yle birlikte recm cezasına çarptırılan herkesin serbest bırakılmasını istedi.

Qurbani’nin halen Urmiye cezaevinde yattığı açıklanıyor. Qurbani göğüs hizasına kadar gömüldükten sonra halk tarafından taşlanarak cezası infaz edilecek.

İnfazın durdurulması için ilk kampanyayı insan hakları davalarına bakan Amerika Birleşik Devletleri’nden (ABD)

Avukat Lily Mazahery başlatmıştı. Mazahery, “Şu ana kadar bir haftada bin 822 imzaya ulaşılmış durumdayız” diyor.

İslam Ceza Kanunları: Recm

Recm, İslami hükümetlerce veya şeriat hukuku hükümlerini esas alan gruplarca uygulanıyor.

İran İslam ceza kanunlarına göre, evli bir kadın zinada bulunması durumunda taşlanarak cezalandırılabilir. Kanun, infa-

zın usulü ve kullanılması gereken taşların tiplerine ilişkin fazlasıyla açık. 102. maddeye göre, taşlama için kadın göğüs hizasına erkek ise beline kadar toprağa gömülerek ceza infaz ediliyor.

Ayşe DURUKAN

Başarmamak için neden yok

Maçka ilçesine bağlı Coşandere köyünde alabalık çiftliği bulunan Kara, çalışmayı çok sevdiğini ve her zaman bir şeyler üretmek için uğraştığını belirtti.

‘Ben bu işi başaracağım’

Kara, bir işe ‘ben bu işi başaracağım’ düşüncesiyle başlanması gerektiğini belirterek, şunları söyledi: ‘Çiftlik kuracağım ve burayı daha da büyüte-

Trabzon’da alabalık üretim çiftliği kuran ev emekçisi Ayşe Kara, Türkiye’de balık çiftliği sahibi tek kadın üretici oldu.

ceğim inancıyla yola çıktım. Çiftliğin yıllık 10 ton üretim kapasitesini gelecek yıl artırmayı planlıyorum. Ülkemizde bin 500’ün üzerinde balık çiftliği bulunuyor ve tek kadın üretici benim. Bunu öğrendiğim zaman ne kadar önemli bir başarı sağladığımı anladım.’

Ayşe Kara, balık üretimi ile ilgili düzenlenen bütün eğitim çalışmalarını takip ettiğini ifade ederek, ‘Toplantılarda beni gören diğer üreticiler önce şaşırsalar da sonra alışıyorlar. Önceleri çevremdekiler ‘Bu erkek işi, başaramazsın’ gibi çeşitli sözler söylediler. Fakat ben, eşimin de desteğini alarak bu tür sözlerle aldış etmedim ve başladım’ dedi.

Her kadın başarabilir

Karadeniz kadınının çalışkanlığı ile tanındığını anımsatan Kara, şunları kaydetti: ‘Yöremizde yaşayan bütün kadınlar çok çalışkan, ancak ticaret hayatına katılım oranları az. Ticarete atılmaya bir türlü cesaret edemiyorlar. Halbuki, devletin verdiği birtakım kredi imkanlarını değerlendirerek kendilerine iş kurabilirler. Böylece hem ekonomik özgürlüklerini sağlarlar, hem de hayata bakış açıları değişir. En büyük arzum ev emekçisi kadınlara bu konuda örnek olabilmektir. Ekonomik hayata katılım kadınların kendilerine daha da çok güvenmelerini sağlayacaktır.’

DIHA / Trabzon

Hollanda da Kadına Karşı Şiddet Tartışıldı

BM İnsan Hakları Komisyonu Kadına Yönelik Şiddet Özel Raportörü Yakın Ertürk, Hollanda da bulunan Kadın kurumlarıyla Kadına karşı şiddet konusunda bir araya gelerek bilgi alışverişinde bulundu.

BM İnsan Hakları Komisyonu Kadına Yönelik Şiddet Özel Raportörü Yakın Ertürk ve asistanı Jan Hessbrügge 8 Temmuz da Hollanda'daki resmi ziyareti kapsamında Merkezi Hollanda'nın Rotterdam şehrinde bulunan Dünya Özgür Kadın Vakfını ziyaret etti.

Ziyaret sırasında Vakfın yetkililerinin dışında Amsterdam Kürt Kadın Derneği ve Den-Haag Helin Kadın Vakfı'nın yetkilileri de hazır bulundu. Görüşme kapsamında başta Vakıf yetkililerinden çalışmaları konusunda bilgi alan Ertürk, kendi çalışmaları konusunda da bilgilendirmede bulundu.

'Amerika kadına karşı şiddet deklarasyonunu daha imzalamamış'

Bu göreve 2003 yılında atanan Ertürk, görevi kapsamında kadına karşı şiddet konusunda resmi incelemelerde bulunduğu onbirinci ülke Hollanda. Bundan önce El Salvador, Guatemala, Sudan, Rusya federasyonu (Çeçenya dahil) İran, Meksika, Afganistan, Türkiye, İsveç gibi ülkelerde de araştırmalar yapan Ertürk, özellikle kadına karşı her türlü ayrımcılığın önlenmesi sözleşmesi çalışmaları açısından yasal bir çerçeve oluşturmaya çalıştıklarını belirtti. Çalışmalarını yasal dökümanlara dayandıran Ertürk, 1993 yılında kadına karşı şiddet deklarasyonunu imzalayan bütün BM üye devletlerini bir taraf olarak ele alıyor. Ama bunun yanında özellikle bu deklarasyonu

şimdiye kadar imzalamayan Amerika, Sudan, İran gibi ülkelere gitğinde yasal çerçeveyi kullanamadığını belirten Ertürk, bu yasaların hiç birinin tepeden kabul edilen yasalar olmadığını, hepsinin kadınların mücadelesi sonucunda elde edilen haklar olduğunu vurguladı.

'Hollanda da kadınlar ağır sorunlarla karşı karşıya'

Diğer yandan Dünya Özgür Kadın Vakfı yetkilileri özellikle Hollanda da yaşayan göçmen kadınların, çocukların ve gençlerin çok büyük zorluklar içinde yaşadıklarını, binlerce ilticacıya nasıl olsa gidecekler gözüyle bakıldığını gereken önemin verilmediğini belirttiler. Ayrıca bazı iltica kamplarında intiharların geliştiğini, küçük yaşta bazı kişilerin sistematik olarak ortadan kaybolduğunu, ilticacı kızların fuhuşa sürüklendiği dile getirildi. Yine şiddet gören

bir çok göçmen kadının yasal statüsü olmadığından bunu dillendirmediğini, bazı mercilere başvurduklarında gereken ilginin gösterilmediği yada aslında bir çok kadının yaşadığı şiddetin farkında olmadığı vurgulandı.

Bunun yanında göçmen kadınlara dönük beş yıldır çeşitli çalışmalar yürüten Dünya Özgür Vakfı Utrecht Üniversitesi, Paris'te CİK ve kendilerinin ortak yürüttükleri ve Avrupanın beş ülkesinde toplam 500, Türkiyede de 500 olmak üzere 1000 Kürt göçmen kadının yaşadıkları travmatik sorunlar konusunda yapılacak araştırma projesi ile ilgili olarak bilgilendirmede bulundu.

Hollanda da kadına karşı şiddet konularında çeşitli çevrelerle görüşmelerde bulunan Ertürk, Vakıf ile görüşmesinden memnun ayrılırken, ilişkinin gelecekte de devam etmesi temennisinde bulundu.

Haber Merkezi

Kürt Kadınları Federasyonlaşıyor

Hollanda da bulunan Rotterdam Zilan Kadın Derneği, Den Haag Helin Kadın Vakfı, Amsterdam Kürt Kadın Derneği, ve Zandam, Midelburgtan da kadınların içinde yer aldığı 30 kadının katılımıyla Hollanda da bulunan kadın örgütlerinin federasyonlaşması verilen seminerlerle tartışıldı.

Amsforsweg'te üç günlük yongun bir programla başlayan seminerde herkesin düşüncesini rahatça dile getirebilmesi için önce küçük gruplar halinde tartışmalar yürütüldü, daha sonra ortaya çıkan sonuçlar üzerinden genel katılımcıların hazır olduğu platformda genel görüşler dile getirildi.

Çatı örgütü: Hollanda Kürt Kadın Federasyonu tartışıldı

Yapılan tartışmalarda en uygun örgütlenme biçimi olarak bütün kadın oluşumlarının birliktenliğinden doğacak olan federasyon tarzı uygun görüldü. Hollanda Kürt Kadın Federasyonu olarak örgütlenmeyi hedefleyen kadınlar bununla siyasi bir irade olmayı, sorunların çözümünde rol üstlenmeyi hedefliyor.

Seminerde ayrıca iletişim konusunda gazeteci Tuncay Cinbulak, Proje geliştirme ve takibi, farklı kurumlar arasında ortak çalışma, işbölümü, sorunları çözme metotları gibi konularda Niyazi Bahadin, kadınların öz örgütlülüklerini yaratmalarının önemi üzerine Nujin Garzan seminere katıldı.

Kadına dair

Anamın soğan kokan elleri

Başka hiç kimsede duyumsayamayacağımız, her birimizin anasının kendisine has bir kokusu vardır. Bu öyle bir kokudur ki yıllar boyu hiç silinmeden kalır belleğimizde. Her daraldığımızda, canımız yandığında, acıkıp uykumuz geldiğinde kendimizi attığımız o şefkatli ve fedakar kucakların kokusudur bu. Emegi ve yorgunluğu anlatan "ter", bereketi ve bolluğu anlatan "süt", acıyı, çileyi anlatan "gözyaşı"nın kokusudur ya da tümünün karışımı kadının kokusudur bu.

Dalıp gittiniz değil mi, sevginin katıksız, karlıksız olduğu çocukluk yıllarına. Belki de içimizden "ya acaba bugün annelere özel bir şey mi var" diyenleriniz de olmuştur. Hani analarımızı sadece anneler gününde anmak gibi bir alışkanlığımız da var ya... Onların çileli yaşamlarını dillendirmeyi, bir sonraki anneler gününe kadar rafa kaldırıp rutin hatir-gönül sormalarla vicdanımızı rahatlatır, iyi evlat olduğumuza kendi kendimizi ikna ederiz. Ama gelin bu güzelim kokuyu zaman zaman arka planlara ittiğimizi itiraf edelim. Geçenlerde izlemeye fırsat bulduğum "Babam ve Oğlum" filmi bu günkü yazımın ilhamı oldu da, anamın kokusunu arka planlardan alıp burnumun ucuna yerleştirdi.

İşte beni alıp götüreren sahne şöyleydi: "Babanne, okula yeni başlayacak olan torununun okul yakalığını bağlamaya çalışıyor, bu arada ona nasıl davranması gerektiğini anlatıp duruyor. "İşte sahne bu kadarıktı ama ben o sahnede sadece kadının ellerine takılıp kaldım. O ellerden yola çıkıp belki de en mutlu olduğum yıllara, çocukluğuma döndüm. Her sabah yakalığımı bağlayan annemi ve onun soğan kokan ellerini anımsadım. Annemin elleri hep soğan kokardı. Belki de yaşamının yarısı mutfakta geçmişti. Biz de onu orda görmeye öyle alışkındık ki, evin başka bir bölümünde otururken görmemiz tuhaf gelirdi.

Film bitip soğan kokulu çocukluk anılarımla eve döndüğümde yanıma yaklaşan kızımı selamlamak için sarıldım ve yanağını hafiften okşadım, bir an geri çekilen kızım; "anne ellerin soğan kokuyor" dedi. Gülümsedim ve ona; "benim annemin de elleri soğan kokardı" dedim. Daha sonra bir şeyler devam ediyor hala, diye düşündüm. Yıkamadığımız, kıramadığımız bir şeyler devam ediyor. Genişlemiş sandığımız dünyalarımızda daralmış yaşamlar sürdürüyoruz. Kocaman bir duvara asılı daracık bir çerçevenin içine konulmuş resimlerimiz. Bol bol soğan doğrar, bol bol gözyaşı dökeriz. Soğanın acısıdır der, acımızı gizleriz. Ama yine de biliriz bir yerlerde, uzaklarda, dağların doruklarında anasının kokusuyla esenlerin var olduğunu.

İşte bu umutla ısınır içimiz, ellerimiz soğan koksa da. Özgürlük kokusudur belki de en yakını ana kokusuna. Selam olsun analara ve ana kokusuyla esen özgürlük rüzgarlarına!

vildan.dirik@freenet.de

Feminizm; Erkeklerle Eşit Haklara Sahip Olmak Mıdır? -I-

Koma Jinen Bilind Yürütme Konseyi üyelerinden Zilar Sterk feminizmin kökenleri ve tarihsel gelişimini gazetemize değerlendirdi. Zilar, Feminizmin sadece kadın özgürlüğüyle sınırlı bir kavram olarak ele alınmaması gerektiğini belirtti.

çözümünü sadece erkeklerle eşit haklar sahibi olmak ile sınırlamaz.

'O kadınlar savaşları koordine etti'

• Peki, siz kadın özgürlüğünü erkeklerle eşit haklara sahip olmakta mı görüyorsunuz?

Eşitlik ve özgürlük farklı olgulardır. Herkesin köle herkesin işçi ve proleter ya da herkesin egemen olduğu bir dünya özgür sayılmaz. Kadın olarak sorunumuzun erkek ile eşit haklara sahip olmayla sınırlı olduğunu düşünmüyorum. Kadınlar üst görevlere getirilince özgürleşmiyor. Bunun pratik güncel deneyimleri var. Örneğin İngiltere eski kraliçesi Theaethcher, Türkiye eski başbakanı Çiller, ABD dışişleri bakanı Condalize Rice denemeleri, tahakküm devlet egemenliğinden hiçbir şey değiştirmemiştir. Siyasetin merkezini yönlendiren zirvelerde yer almalarına rağmen, ne savaşlar durdu, ne şiddet azaldı, ne çevre dengesi sağlandı ne de kadınların acıları dindi. Bu etkileyici konular, kadın rengini, kadın kültürünü, kadınca etik ve ahlak değerlerini vicdan ölçülerini açığa çıkarmadı. Dolayısıyla ne kadınlar kurtuldu ne birey ne doğa kurtulup özgürleşmedi. Çünkü kadın erkeğin deneme ve tecrübeleri üzerine büyüdü. Erkek kültürü ile toplumu yönetti. Çiller başbakan iken Kürt halkına olmadık komplolar düzenlendi, iradesini tanımadı. Savaşı şiddetlendirerek sürdürdü. Condalitze Rice denetiminde Ortadoğu'ya müdahale edildi. Irak'ta binlerce insanın katliamını koordine etti. Bir savaşı koordine etti. Erkekten daha fazla şiddet kullandı. Irak müdahalesinde tutuklanan insanları çıplak soyarak kadın gardiyanlar tarafından işkence yaptırdı. Bunların kadın kültüründe kadının duygusal zekâsıyla şekillenen dişil zihniyette yeri yoktur.

'Kadın özgürlüğü etrafında tüm feminist formlar bir araya gelmeli'

• Feminizmin farklı formlar biçiminde gelişimini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Feminizm, genelde toplumsal hareketlenme süreçlerinde ortaya çıkmış kadın mücadeleleridir. Her biri farklı düşünce akımı içinden doğmuştur. Hemen, hemen her yeni akımın feminist bir yorumu ortaya çıkmıştır. Örne-

ğin burjuva feminizmi, sosyalist feminizm, Marksist feminizm, İslami feminizm, anarşist feminizm, siyah feminizm, varoluşçu feminizm vs var. Eko-feminizm var. Her biri kendi döneminde gelişen toplumsal ve düşünsel akımların etkisiyle gelişmiştir. Buna göre isim almıştır. Bağımsız çıkış yapan, kaynağını sadece kadın özgürlük arayışından alan denemeler azdır. Feminizmin bu şekilde değişik düşünce akımlarının formlarına bölünmüş olmaları önemli bir parçalanmışlık ve enerji kaybı yaratmaktadır tabi. Parçaların bir araya gelmesi ise zor görülmektedir. Çeşitli ortak zeminlerde, ortak taleplerle bir araya zaman zaman gelinse de, kadın sinerjisine henüz yol açabilmiş değildir. Çünkü dönemsel kalmaktadır. Bana göre, kadın özgürlüğü etrafında tüm feminist formlar bir araya gelmelidir. Aslında farklı formların her biri, feminizmin tamamlayıcı rolündedir. Farklı rollerin bir araya gelerek birbirini tamamlaması gerçekleşirse, ortaya daha etkin bir feminist kuramı çıkabilir.

• Feminizmde eksik bulduğunuz başka yönler var mı?

Birincisi, güç kazanmak ya da etkinlik sağlamak açısından farklılıkların birlikteliği ve tamamlayıcılık eksik kalmaktadır. İkincisi, feminizmin sadece kadın özgürlüğünü hedeflemesi çok sınırlı bir yaklaşımdır. Kadının cins olarak özgürlüğü kadar, çağımıza damgasını vuran diğer sorunları da var. Bu çağsal sorunların çözümüne ilişkin de duyarlılık gerektiğine inanıyorum. Örneğin, üçüncü dünya ülkelerinde

yaşam standartları çok düşük ve insanların açlık, yoksulluk, sefalet içinde yaşamaya mahkum olma gerçeği had safhada. Yine Ortadoğu da savaş şiddet bitmek bilmiyor. Her gün yüzlerce insan ölüyor. Ortadoğu da kadın ve çocuklar katlediliyor. Egemen devletlerin savaş ve şiddeti kadar, bir de toplumsal ve töresel baskı ve şiddet uygulanmaktadır kadınlara. Kadının yasal hakları olmadığı gibi toplumsal yaşamdaki hâkim geri töre kurallarının ağır baskısı altında da yaşamaya mahkûm. İstem ve arzularının peşinde özgürlük arayışına girince de töre ve namus adına katledilmektedir. Ya da gerilliklere mahkûm yaşamaktansa kendini yakmayı, öldürmeyi, intihar etmeyi tercih etmektedir. Bunların tümü, kadının özgür yaşam talebini içeren mesajlardır. Ancak Batı da gelişen feminist akım ve hareketlerin, bu gerçeğe mahkûm olan kadına ve toplumlara karşı duyarlılık düzeyi oldukça zayıftır. Kendi dışındaki sorunlara karşı yeterli duyarlılığı gösterememektedir. Yine çağımızın en büyük ve en küresel sorununu, doğal ekolojik dengenin bozulmasıdır. Eko-feministler dışındaki feminist formların bu konudaki duyarlılığı zayıf kalmaktadır. Oysa şunun düşünülmesi gerekir. Yok olmayla yüz yüze kalan bir doğal denge içerisinde, kadının çeşitli haklar sahibi olması hiçbir şeyi değiştiremeyecektir.

Devam edecek.

Zelal Umut-ŞilanUmuda

Cinslerarası çelişkilerin 21. yüzyılın temel çelişkisi olması gerçeği, feminist kurum ve kadın eksenli ideolojilerin kendilerini yenden ele almasını gerektiriyor. Ayrıca birbirlerini tamamlayarak alternatif bir toplum sistemi geliştirmeleri ise kaçınılmaz bir gerçektir. Kendisini kadının konfederal örgütlülüğü olarak tanımlayan Koma Jinen Bilind Yürütme Konseyi üyelerinden Zilar Sterk ile feminizmin kökenleri ve tarihsel gelişimi üzerine söyleşi yaptık. Yaptığımız söyleşide Sterk, "kadın olarak sorunumuzun, erkek ile eşit haklara sahip olma sorunu olduğunu düşünmüyorum" dedi. Bu söyleşiyi sizinle paylaşıyoruz.

• Feminizm nedir, Nasıl tanımlıyorsunuz?

Kadınca, kadın sevgisi, kadınlı ilgili olan anlamında kullanılır genelde. Ancak feminizmin çıkışı itibarıyla yapılan tanımlama, kadın hakları mücadelesi ve bu mücadele etrafında geliştirilen, örgütlenme ve eylemsellikler bütünü olarak tanımlanmıştır.

• O halde, Feminizmi kadın hakları savunuculuğu yapan bir ideoloji olarak tanımlayabilir miyiz?

Aslında feminizmi tek bir ideoloji olarak tanımlamak mümkün görünmemektedir. Feminizm farklı farklı dönemlerde, farklı formlar olarak karşımıza çıkar. Eşitlikçi formlar, tahakkümün kapitalizmden kaynaklandığını savunan formlar, tahakkümün ataerkil kültür ve zihniyette kaynaklandığını savunan formlar var. Kendi içinde de birçok farklılık ve çeşitlilikler gösterir. Dolayısıyla tek bir çizgi ve tek bir ideoloji olarak tanımlamak mümkün görülmemektedir. Kimisi kadını erkek ile eşit haklar sahibi yapmayı hedefler. Kimisi bunun ötesinde görür ve sorunu sınıf çelişkisine dayandırır. Kimisi de kadınlığı ve erkekliği birer zihniyet yapılanması olarak ele alır. Ve sorunun

Gençler Tek Yürek

Almanya'nın Köln kentinde 08.07.2006 tarihinde başlayan 9. Mazlum Doğan Gençlik Kültür ve Spor Festivaline Avrupa'nın değişik ülkelerinden binlerce katılım sağlandı.

“İmralı Sistemini Parçalayalım, Demokratik Konfederalizmi Yaşamsal Kılalım” sloganı adı altında

düzenlenen festivale, şehitleri temsilen 1982 Newroz'unda cezaevindeki işkenceleri protesto etmek için bedenini ateşe veren, şehitlerin şehidi olarak tanımlanan PKK'nin önder kadrolarından Mazlum Doğan adına yapılan saygı duruşuyla başladı. Çeşitli akrobasi gösterilerinin sahnelendiği etkinlikte sık sık “Bijî Serok APO”, “Bi Can Bi Xwîn Em Bi Tere ne Ey Serok”, “İmralı'ya Bin Selam”, “Bê Serok Jiyan Nîne, Bê Serok Kurdistan Nîne, Bê Serok Azadî Nîne”, “Ya Önderlikle Özgürce Bir Yaşam ya da Asla” sloganları haykırıldı, barış ve kardeşliğin önemini, Koma Komalên Kurdistan Önderliği Abdullah ÖCALAN'a özgürlük istemlerini vurgulayan ve Kürt gençlerinin Komalen Ciwan içinde yer almasının önemine işaret eden konuşmalar yapıldı.

Zengin program içeriğine sahip olan festivalde Beser Şahin, Mikail Aslan, Ciwan Haco, Bülent Turan, Önder Deniz ve Sîpanê Xelatê'nin sahne aldığı müzik dinletileri sunuldu. Finale kalan takımlar arasında futbol maçı düzenlendi; maraton ve kısa mesafeli koşular, masa tenisi, kik box, atletizm, bilardo gibi çeşitli dallarda spor müsabakaları düzenlendi. Gün boyu devam eden 9. Mazlum Doğan Gençlik Kültür ve Spor Festivali, müsabakalarda dereceye giren

sporculara ödülleri verilmesi ve halaylarla sona erdi.

Newaya Jin Gazetesi olarak 9. Mazlum Doğan Gençlik Kültür ve Spor Festivali'nde amaçlananlara, ülkede savaşın tırmandığı bir dönemde bu festival boyutuyla gençliğin mücadeleye sahiplenmesine, gençliğin talepleri, duygu ve düşüncelerine ilişkin sorular yönelttik.

Leyla: Phorzheim'den katılıyorum. Kürt gençliği her zaman gibi coşkulu ve dimdik ayakta. Başkan APO'ya olan bağlılıklarını layıkıyla dile getirdiler. Barış güvercinleri kadar temiz kalpleriyle gençlik festivalinde coştular. Bana göre 9. Mazlum Doğan Festivali, Kürt gençliğinin bundan önce hiçbir zaman olmadığı gibi bundan sonra da bu mücadelede yılmayacağını bir ispatıydı. Gençlerin azim ve coşkuyla katılmaları bende sanki bu festival Kürdistan'da yapılmış gibi bir his uyandırdı. Barış ve kardeşliğe bir adım daha attığımızı duyumsadım.

Nuri: Köln'den katılıyorum. Avrupa'da gençliğin bölgesi organizasyonlara ihtiyaç var. Şöyle ki; başka ülkelerde,

başka kültürler içerisinde yaşıyoruz. Şu durumda Türkiye'deki politik gidişatı da göz önüne alırsak; Kürt gençleri olarak bizim bu tür etkinlikleri iyi bir fırsat olarak görüp bunu protesto etmemiz gerekir. Her zaman bu kadar Kürt gencini bir arada görmek nasip olmuyor.

Festivalin içeriği zengindi. Birbirinden değerli Kürt sanatçıları dinlemek ayrı bir zevkti. Festivaldeki eksik yan şuydu: Her yıl festivallerin organizatörleri değiştirildiği için acemilikler yaşanıyor. Programın akışı konusundaki eksiklikler, teknik zayıflıklar göze çarpıyordu. Kanımca festivalin daha erken ya da daha erken bir tarihte yapılması daha çok katılımı getirirdi. Şu an kitlemizin çoğunun tatilde olmasına rağmen

men katılım ve coşku iyiydi. Gençler bağlılıklarını göstermek için mücadeleyi sahiplenme temeline seslerini duyurdular.

Bilnaz: Milandau'dan geldim. Senede bir de olsa Avrupa'nın her ülkesinden gençlerin bir amaç uğruna bir araya gelip seslerini duyurmalarını olumlu buluyorum. Gençlerin Kürt olduklarını unutmamaları, kültürlerini her koşul altında yaşatmaları gerekiyor. Ben de bir Kürt kızı olarak şu anda Kürdistan'da kıran kırana süren savaşa “dur” demek, yine Önderlik üzerindeki tecridi protesto etmek için taleplerimi haykırmaya geldim. Böyle bir günde hiçbir yurtsever Kürt gencinin evde veya sokakta olmaması, taleplerinin dile getir-

mesi gerekirdi. Ancak bu festivalde ilgiyi yetersiz bulduğumu belirtebilirim.

Karşılaşmalarda Dereceye Giren Sporcular:

- 100 m. Maraton Koşusunda;
1. Ramazan Yılmaz (Heilbronn)
  2. Nurullah Akıncı (Stuttgart)
  3. Ciwar Akat (Göttingen)
- 400 metre erkekler koşusunda;
1. Arap kökenli Fatih Abda (Sarbrücken)
- 400 metre bayanlar koşusunda;
1. Şervan Çay (Landau)
  2. Candan Oltan (Darmstadt)
  3. Dilan İnce (Darmstadt)
- 100 metre bayanlar atletizm dalında;
1. Medine Kazıt (Darmstadt)
  2. Melek Kıyanç (Darmstadt)
  3. Zınarin Özgür (Darmstadt)
- Futbol karşılaşmalarında;
1. Dalkürt takımı (İsveç)
  2. FC Bingöl (Hamburg)
  3. Azadispor (Wuppertal)

Haber Merkezi

Sosyal fobinin nedeni

Genel nüfus içinde % 4 ile % 6 arasında değişik derecelerde “sosyal fobi” ye rastlanmaktadır. Ancak hastalığın ortaya çıkmasında ve tanınmasında kültürel farklılıklar, toplumsal değerler ve tedavi beklentilerindeki farklılıklar ile açıklanabilir. Doğu toplumları insanın bireyselleşmesine tepki gösterir. İnsanların hep biz demesini, toplumun isteklerini kendi çıkarlarının her zaman üstünde tutması gerektiğini vurgular. Kişilerin bağımsızlık ve bireysellik duyguları bastırılarak kontrol altına alınmaya çalışılır. Bu da kişilerin utandırılarak büyümelerine, gi-

rişimcilik duygusunun elinden alınmasına, pasif ve utangaç insanlar haline gelmelerine neden olur.

Yeni bir ortama girmekte ve o ortama uymakta zorlanır

Sosyal fobikler yeni bir ortama girmekte ve o ortama ayak uydurmakta zorlanırlar. Güven eksikliğinden dolayı sosyal ilişkiler geliştirme konusunda başarılı değildirler. Kendilerini birçok konuda yetersiz hisseden bu kişilerin kendi akranlarıyla kıyaslama yapıldığında, kendisini sürekli suçlayan, eleştiren ve değersizlik duyguları yaşayan insanlar oldukları görülür. Başkalarıyla ko-

nuşmak, rekabet etmek veya tartışmak istemezler. Bunun sebebi ise, herkesin kendisini yenebileceği korkusudur. Kendi haklarına saldırıda bulunulsa da hi seslerini çıkarmazlar. Sosyal fobik insanların içlerinde sanki dış dünyadan herkesin kendisini izlediği ve değerlendirildiği inancı hakimdir. Bunun için topluluk önünde konuşmaları gerektiğinde, yeni insanlarla tanıştırdıklarında, bir işle uğraşırken başkaları tarafından seyredildiklerinde tedirgin olurlar.

Sosyal fobi çocukluk yıllarına dayanıyor

Sosyal fobinin temeli çocukluk yıllarında atılmaktadır. Çocukluk döneminin 1-3 yaşları arası “özerklik evresi” dönemde çocuklar bağımsızlık gereksinimi duyarlar. Eğer bu dönemde süre-

li cezalandırılır, aşırı korunur ya da anneye bağımlı biçimde yetiştirilirse çocuk bu baskı sonucu oluşan ezikliğin kızgınlığını ve utancını yaşamaya başlar. Utanç duygusu kişiye yerleştikten sonra artık yaptığı seçimlerin doğruluğu konusunda suçluluğa kapılır ve haklarını savunamaz. Suçluluk duygusu, çocuğun hareketlerini kısıtlar. Çevresinde huzursuzluk doğuracağı ve cezalandırılacağı endişesiyle yeni bir işe girişmekte ve başlamakta zorluk çeker. Yeteneklerini geliştirmekten, hakkı olan şeyleri istemekten kaçınır. Bu koşullarda büyüyen çocuklar büyük ihtimalla pasif, çekingen ve utangaç yetişkinler olurlar. Sosyal fobinin tedavisinde bilişsel-davranışsal psikoterapilerden yararlanır. Ayrıca tedavinin ilaçla desteklenmesi etkiyi artırır.

En Altakinin Demokrasi Hakkı

Demokrasi'nin erkek egemen sistemin 'öl-öldür' yada 'çıkarın için yok et' mantığının içinden sıyrılması gerekiyor.

“Üniversiteli Sezin bir magandanın silahından çıkan kurşunla yaşamını yitiriyor; Diyarbakırlı Gülistan sözde “Töre cinayeti”nin kurbanı oluyor.”

“Alanyalı 16 yaşındaki Ö.E. tecavüze uğradıktan sonra öldürülüyor.”

“Marmaris'te özel güvenlik görevlilerinin şiddetine maruz kalan 17 yaşındaki C.S.'ye tartaklanarak kurtuluyor şiddet-ten.”

Bir hafta süresince Medya da yansımış dört şiddet olayı ve haber başlıkları, hepside kadın açısından yaşanan trajedileri anlatmakta. Ama sadece kadın açısından değil insanlık açısından yaşanan trajedinin farklı bir yüzü olmaktadır.

Şiddet olayları gittikçe artıyor mu, yoksa medyaya yansımalarıyla duyarlılık mı geliyor. Aslında dünya siyasetinin Ortadoğu merkezli kızıştığını gördükçe, bunun sistemselsel yansımaları düşündüğümüzde yaşanan sadece dillendirilmesi olayı değil, aynı zamanda bunun katmerleştiği gerçeğidir.

Bunu Avrupa'da da yaşamaktayız. Sosyal yaşam içerisinde mevcut aileler ayakta kalabilmek için müttiş bir savaşım vermekte. Sistemin günlük yürütmeye çalıştığı politikalarla anlamsızlaştırılmaya çalışılan bir hayat, zamanı yutarcasına var olan günlük gidişat ve insan değerinin yerini alan maddi çıkarlar. Ve birey topluluğu, birey-birey arasında var olan uçurumlar, yalnızlığın gir-

dabına sürüklenen beyinler. İnsanın hayat damarlarının kurtulmaya çalışılması kadar zor bir şey olabilir mi? Bir yandan Ortadoğu gerçekliğinde bu en başta insan yaşamına kastedilerken, Batı da ise insanın manevi yaşam damarları tüketilerek, birey müthiş bir yalnızlık içerisinde kendinden bile uzaklaşan bir dereceye getirilmekte. Yaşayan şiddet olayları ister fiziki, ister psikolojik olsun insan yaşamına kadar kast eden bir canavarlıktan başka ne olabilir.

“En altakinin demokratik haklarını savunmayan bir demokrasi demokrasi değildir”

Çağımız Demokrasi ve insan haklarının en değerli sözcüklerle dile getirildiği bir çağ olmakta. İşin ilginç yanı tarihin derinliklerine daldığımızda bu kavram Yunan Atina'sından beri devamlı söylenilmiş, fakat o zamanda bile bu kavramı kullanan kesimler kadının, kölelerin yaşam hakkını göz önüne getirilmeden kullanmıştır.

1800'lere kadar bile geldiğimizde demokrasi savaşını veren güçler, kadını bunun içinde hesaplama yapmadan vermiş oldukları mücadeleleri en aşiyane tarzlarıyla savunmuşlar. Demokrasi olmalı derken, bir birey bir insan olan kadının yeri bunda hiç görülmemiştir. Savunulan sadece bir sınıfın yada bir kesimin hakları olmuştur. O zaman şu belirlemeyi yapmak yerinde olacak “En altakinin demokratik haklarını savunmayan bir demokrasi demokrasi değildir” Sadece kavramların özünü boşaltmaktan geri durmayan erkek egemen mantığının bir yansımasından başka ne olabilir. Yukarıda medya ya yansıyan olayları vermemizdeki amaçta bu. Önemli olan birey haklarının savunulabilmesi için gereken hukuksal önlemlerin ve bu konuda bilinç düzeyinin artırılması değildir. Mevcut Türkiye Cumhuriyeti'nin demokratik bir devlet olduğunu savunular, lütfen yukarıdaki haberleri tekrar tekrar okusunlar. Kadın açısından bu kadar düşürülmüş bir toplumun halklar açısından demokratik olduğunu savunmak at gözlükleriyle yaşamaktan başka ne anlama gelir. Bu noktada egemen mantığın daha iyi anlaşılabilmesi için daha açık bir örnek vermek istiyorum.

İsrail kendince bazı nedenlerle Filistin'e saldırdı. Yaşanan bu trajediye günümüz dünyası onaylarcasına ses çıkarmamakta. Roma konferansı “kimse ses çıkarmasın” diye dünyaya verilen güçlü bir mesajdan başka anlamı olabilir mi? Karışmayın isterse yapar. İşte erkek egemenlikli sistemin gerçek yüzü.

Bu durum şöyle bir gerçeklikle bizi yüzyüze bırakmakta, kadın eksenli bir demokrasi. Kadının aktif katıldığı başta halklar olmak üzere toplumdaki her birey ve kesimi kapsayabilecek bir demokrasi mücadelesi. Bunun için kadının demokrasi savaşımında güçlü yer alması yaşamın büyük anlamda sosyal, siyasal, ekonomik vb. bir çok sorunun gerçek anlamda çözümü bulması anlamına gelecektir. Demokrasi kör cahillik ve bir kaç sözcük içine sıkıştırılmaz. Herşeyden önce demokrasi erkek egemen sistemin öl-öldür yada yok et mantığının içinden sıyrılması gerekiyor. Kendine yapılmasını istemediğini başkasına reva göremezsin. Bunun adı ister töre cinayeti, ister namus cinayeti, ister millî çıkarlar olsun. Bu yüzden kadın demokrasi mücadelesinde cins kimliğiyle güçlü katılım sağlamalıdır.

R Şeval Jeliyan

özgür yaşam diyalogları

Kadının düşürülüş tarihi

Doğal toplumla birlikte büyük kaybeden bir kesim de kadınlardır. Sumer mitolojileri kaybeden kadının ağıtları gibidir. İnanna kültü hem daha önceki dönemlerin kadın eksenli toplumundan izler taşımakta, hem de erkek egemen topluma karşı büyük bir mücadelenin verildiğini yansıtmaktadır. İlk site tanrılarının önemli bir kısmı kadının kökenli iken, giderek tümü yerlerini erkek kimlikli tanrılara bırakır. Kadının düşüşünün hazırlandığı kurumların başında yine tapınaklar gelmektedir. Başlangıçta ana tanrıça İnanna adına yaygın kadın rahibelerin yönetimindeki tapınaklar adım adım ele geçirilerek sonunda geneleve dönüştürülür. Doğal toplumun ana kadın etrafındaki evcil düzeni farklı bir kurumdur. Kadının sahibi olmadığı gibi, ana kadının kendisi çocuklarının ve dilediği

erkeğin yöneticisidir. Klasik anlamda karılık kocalık kurumu gelişmemiştir. Devlet kurumu temelinde erkek egemen toplumun şekillenmesiyle erkek yönetimindeki ataeril aile yaygınlaşır. Aile kurumu nitelik değiştirerek günümüze kadar sürecek ilk şekillenmesini kazanır. Kadının sahibi erkek olduğu gibi, çocuklar da onundur. Kadın giderek güçten düşürülüp kendisi mal haline getirilmektedir. İçine girilen aile özünde bir kafestir.

Erkek yönetimindeki aile kadar derinliğine ve süreklilik kazanmış başka tür bir köleliğin bulunmadığı önde gelen sosyologların ortak bir tespitidir. Toplumun kölelik düzeyini çözümlenebilmek, kesinlikle kadının kölelik düzeyinin çok yönlü çözüme kavuşturulmasıyla mümkündür. Kadında gerçekleşen yalnız zihni ve fiili bağımlılık değildir. Tüm duyguları, fiziki hareketleri, ses düzeni, gi-

yim kuşamı kölelik tarzıyla bağıntılı kılınmıştır. Burnuna, kulağına, el ve ayak bileklerine halkalar takılmıştır. Bunlar kölelik zincirinin simgeleridir. Ortaçağlarda bekaret kemeri de takılır. Tek taraflı bir namus, ahlak anlayışı gerçekleştirilir. Kadın ideolojik olarak hiçleştirilir. Elindeki tüm değerler alınıp kendisi mal durumuna getirilir. Başlık parasına (değerine) bağlanır.

Kaynağını köklü bir biçimde Sumer toplumundan alan kadın köleliği el atılmamış bir konudur. Hiyerarşik toplumda başlayan bağlanma, rahip tapınağından geçirilip erkeğin kulübesi içine tıkılarak, en ağır statüye sokularak tamamlanır. O dönemden beri geliştirilen hep bu statü olmuştur. Bütün duygu ve davranışlarıyla “düşünce gücü asgariye indirilerek” erkeğine nasıl hizmet edeceği edebiyatın, eğitimin, ahlakın temel konusudur. Erkek köle daha çok artı-ürün

sağlayarak, kaba gücü kullanılarak statü kazanmıştır. Ekonomik içerikli bir kölelik ağır basar. Kadın ise tüm beden, ruh ve düşüncesiyle köleleştirilir. Erkek köleyi serbest bıraksanız özgür bir insan olabilir. Ama bir kadını serbest bıraksanız, daha beter bir köleliğe konu olur. Bu gerçeklik bile derinliğine işlenmiş köleliği yansıtmaktadır. Dikkatli bir gözlemci kadına baktığında, her şeyiyle nasıl amansızca erkeğin her istediğine göre şekillendirildiğini fark etmekte güçlük çekmez. Ses düzeninden yürüyüşüne, bakışından oturuşuna kadar ‘ben bitirildim’ der gibidir. Kadın kölelik çözümlemelerinin geliştirilmeyişinin en önemli nedeni, erkeğin bu konudaki obur iştahı, diktatörce tatmini ruhudur. Toplumdaki tanrı kralın evdeki prototipi kadının efendisi olarak erkektir. O bir koca değil sadece, ‘tanrı koca’dır. Bu nitelik özünde hiçbir şey

kaybetmeden günümüze kadar etkisini sürdürmüştür.

Köleciler devlet toplumu ekonomik alanda büyük bir fabrika görünümündedir. Modern fabrikalardan teknik ve sahiplik bakımından farklıdır. Köleler sürü halinde çalıştırılır. Toprakta, taş ocaklarında, inşaatlarda korkunç bir köle emeğinin kullanıldığı halen bu arkaik dönemden kalma yapıtlardan anlaşılabilir. Köle yönetimi hayvan yönetiminden daha şiddetlidir. Köle çalışkan bir hayvandır. Mülk konusudur. Sadece bir üretim aracıdır. Köleler hukuki kapsamın dışındadırlar. Sanki duyguları olmayan bir eşyadırlar. Analitik zekanın erkekte olduğu biçim köle gerçeğinde çok daha çarpıcıdır.

Köleciler devlet toplumunda mülkiyet kurumu da sağlam bir başlangıç yapar....

Demokratik Konfederalizm
Önderi Abdullah Öcalan

Her Tim Dengê Teqînê Tê Ber

Guhê Min

Program û reziknama HAW-PAR pir berfire ye. Di Reziknama Hawparê de xala herî girîng, hemu zindiyan parastin e. Dîsa insan, xweza û gerdunê dixwaze bipareze.

Bi salanê li cîhanê şer diqewime, ji van şerên kû ten meşandin de yên herî zêde bandor dibin jin û zarokin. Li Rojhelata navîn ev rastî pir zelal li ber çavan e. Faturaya ev şerê qirêj jî li gelê Kurdistanê tê birîn. Zeviyên mayinên li ser sînorên Îrak, Îran, Suriyê û Tirkiye encama van şerên qirêj in. Yên herî zêde ji mayinan zirarê dibînin jî Gelê ku li ser sînor dijîn e. Sedema vê yekê jî bêguman gelê ku ji ber xîzaniyê neçarî biçin zozanan e. Her çiqas di qada navnetewî de mayin çandin qedexa be jî, li Rojhelata navîn mayin ten çandin û dibin sedem ku pir kes jiyana xwe ji dest bidin. Li Rojhilata navîn herî zêde mayinên li ser sînoran di şere Îran û Îraqe de hatine çandin. Her çiqas gelê ku ji ber van mayinan zirarê dftine serî li dewletê dabîn jî bê bersiv hatine hiştin.

Pakistan Zerdest Huseyîn a 11 salî dema ku diçe ber pez mayîn tê de di teqe. Pakistan teqînê wisa tîne ziman

“sibê ez rabûm û çûm ber pez. Min nizanibû cihê ez lê dimeşim û peze xwe diçênim de mayî hene, dema ku ez hinek ber jor çûm wê demê

dengê teqinekê hat, bi wi dengî ez ser hişê xwe çûbûm. Dema min cavê xwe vekir min nêrî ez li nexweşxanê me” Pakistan hin jî bawer nake ku ew rizgar bûye.

Pakistan ji me re behsa dema ku ji mirine rizgar bûye kir û eşên xwe yê piştî bûyerê jî wiha anî ziman, “ez ji mirinê xelas bûm lê milê min seqet ma û ez hîna jî êşa wê pir dikşînim. Ez gava li vê heremê digirim, tirs û xof dikeve dilê min. Hertim dengê teqînê tê ber guhê min”

Dayika Pakistan Nazê hestên xwe yê dayiktîyê ye ku dema keça wê pê li mayînê kiriye wiha anî ziman, “dema ku min keça xwe nava xwinê de dt

min nizanibû ez çibikim. Ez dayikim zarok anin û rexmê hêmu zehmetiyan mezinkirine ne tişteki sivike. Keça min temenê xwe 11'ê de bû, çu pez biçerine pê de mayin teqiya. Ez pir ditirsim dema ku zarokên min diçin digerin hertim kute kuta dile min e.

Naze piştî teqina mayîne zehmeti-

yen ku keça wê dikişîne wiha da xuyakirin “piştî birindariyê keça min çu yeka nû hat ji ber ku, parçeyen li laşê keça min ketine pir astengiyan dide çêkirin.”

Malbata Pakistan ji ber sedama aborî nikarin tedawiya wê bikin. Alîkarî xwestine lê hukûmeta herêmê tu alîkarî ne daye wan. Pakistan dixwaze ku êdi mirinên bi mayinan bi dawî bibe û helwesta xwe wiha dest nîşan kir “ez naxwazim tu kes ji ber mayinan jiyana xwe ji dest bidin an jî seqet biminin. Daxwaziya min ewe ku, di qada navnetewî de mayine kû li vir hatine çandin were rakirin û van mayinan bi kevin nava tevgerê. Bi hatina Hawpar ez pir kefxweşim.”

Sazîya Hawirdor Parêz (HAWPAR) dema tê avakirin gelê herema başûr gelêk kêfxweş dibe. Pir caran serî li saziya Hawpar dide û bersiva xwe ji alî erîni de digire. Hawpar piştî 2002 an

heya naha her sal derdikve xwebatê zerevaniyê, mayinen dibin sedema kuştina zindiyan derdixine. Armanca Hawpar ewekû zindiyan gerdunê de jîyan dikin hemmuyan biparezin. Endamê saziya Hawparê Sabrî derbarê xebatê Hawparê de wisa axifti “despekê me xebatê xwe weke grubekê dida meşandin. Weke despêkek li dijî-mayinan xebat nedihat meşandin, weke gurubeke istiqamê bû. Hawirdor Parêz (Hawpar) piştî sala 2002' an weke saziyê civaka sivil xwe bi nav kir. Program û reziknama HAWPAR pir berfire ye. Di Reziknama Hawparê de xala herî girîng, hemu zindiyan parastin e. Dîsa insan, xweza û gerdunê dixwaze bipareze. Hawpar heta niha gofî derfetên xwe xebatê xwe dide meşandin. Piştî 2004 tekîlî û hevdîtinên xwe bi rêxistinên civaka sivil re peş xist.

Şevîn Bingöl/ ANF

Rê

Bi sedan helbest, bi sedan çirok bi sedan stran li ser vê yekê hatine nivîsandin û gotin. Di wan çirok, helbest û sitranan de mirov carna xwe di nava hestên pir kûr de dibîne. Lê ti tişt weke ku mirov di rêyekê de diçe û hestên ku di vê rêyê de dijî nîne li gofî min.

Dema ku min fikra vê nivîsê kir ez jî li welatek sar û xerîb ber bi welatekî din ê sar û xerîb ve diçûm. Rêyên wan herdu welatan jî weke mirovên wan welatan sar û xerîbin. Di vê rêyê de rêyên welatê min ketin bîra min û hesret û keserek mezî di dilê min de çebû. Ji ber ku rêyên welatê min di dilê mirovan de hestên bê sinor û hevîya azadiyek bê hempa dide çêkirin. Lê vê rêya ku ez niha tê de diçim tenê xerîbiyê tîne bîramin.

Di vê rêyê de sê xal ketin bîra min yek ji wan rê, çiya û

Hevîdar Munzur

hevalên min yên welatê min bû yan din jî pêwajoya ku em niha tédene her roj rê hevallek min bi çekên kîmyawî têne şehîdkirin û êrîş û operasyonên ku li çiyayên welatê min de têne meşandin. A sêyemîn jî kuştinên jinên ku bi navê namusê têne kirin. Li Kurdistanê vê dema dawiyê dîsa çiqasî jin û keçin delal bi navê namusê bûne qurbanên toreyan. Gelo ma wê heya kengî kuştinên jinan û operasyon û êrîşên li ser şervanên azadiyê bêne meşandin. Wê heya kengî dewletê rêxistin, sazî û gelên din li hemberî vê yekê bê deng bimînin.

Ma wê heya kengî rûpelên rojnameyan ê yekem bi kuştin û xwînê bêne nivîsandin û heya

kengî wê nûçeyên ku em dixwînin û temaşê dikin bi kuştin û xwînê li ber me bin. Wê heya kengî dayikên me yên dil birîn bi windahiya zarokên xwe dil xembîn û rondikan bibarînin, wê heya kengî keserên kûr û axînen dirêj di nêrinên dayikê me de bêne dftin. Ma ew çî çerxek dijwarê ku em tê de dijîn. Belê wê bê gotin ku bedela azadiyê timî wisa giran û mezîne ji ber ku azadî bi xwe gotine pir giranbûhaye.

Di wan rojên derbasbûyî de 46 welatên emdamên yekitiya parlemena konseya Ewrûpayê li ser mijara dijwariya li himberî jinê civînek çêkirin û bi yek dengê biryara rapora ku bi navê ‘jibona ku dijwariya di nava malbatê de bê sekinandin yekbûyîna parlemena’ hat qebulkirin û li gofî vê raporê kampanyayek dane destpêkirin. Wê kampanya wan du salan bi dome. Li gofî naveroka rapora ku hatiye amadekirin, rojê herî kê 4 jin ji ber sedemên dijwariyê dawî li jiyana xwe tînin. Û li her welatê %85 jin rastî dijwa-

riyê tîn.

Dema ku mirov li van statîstîkên di raporên hatine amadekirin mêze dike û bêdengiya li himberî wê yekê dinêre ew pirs jî dikeve serê mirov; tamam ew qasî agahî. ewqasî statîstîk û ew qasî nêrin li ser vê yekê têne dayîn. Başê wê demê çareserîya wê yekê wê çawabe. Ji ber ku çerxa em tê de ne çerxeke zanîstî û teknîkî ye û herkes jî gihiştîye zanebûna wê yekê lê di warê çareseriyê de çima ewqasî bê dengî heye. Û yên dibin qurbanê namus û toreyan û yên ku ji ber dijwariyê jî dawî li jîyana xwe tînin dîsa dibin jin.

Tê gotin li hemberî wê yekê divê tekoşîn bê meşandin. Em dinêrin bi salane rêxistinên jinan li hemberî wê yekê disekinin lê di encamê de dîsa yên tîn kuştin û dibin qurban dîsa jinin.

Ka wê kampanya ku du salan bidome ya yekîtiya parlemênê Ewrûpayê wê encamek çawa bigre dest, ji ber ku ev mijar bîye pirsgrêkek sereke ya cîhanê. Li deverên herî pêşketî

jî jin dibin qurban an jî bi karên ku di xizmeta sîstema desthilatdar de tê bi kar anîn.

Ez niha di vê rêyê de wan mijaran difikirim û encamên wan jî tînim berçav di hêla gavavêtinê de pîrê erênî dibînim. Lê ger ev gava ku parlemênê Konseya Ewrûpayê dixwazin pêşbixin bi encamê dawî bibe, gelo wê êdî ti jin û keç nebin qurban? Yan jî saziyên jinan ên cîhanê wê gavê çawa dinirxînin û ewê gavên çawa pêş bixin. Jiber ku ew rewş weke bîrîneke kurr ya civakê ye. Hevîdarim ku êdî ev yek wê bê çareserîkirinê jî nebin qurbanên toreyan û di bin navê namusê de neyên kuştin.

Rêya min hêdî hêdî ber bi dawiyê ve diçe û ez hêdî hêdî nêzî cihê ku ezê biçimê dibim.

Lê di dilê min de hesretek mezîna rêya welatê min heye û axînek kûrre di dilê min de ku ez carek din biçim di wan rêyan de bimeşim. Ji ber ku min pîr beriya rêyên welatê xwe û rê hevalên ku niha li welatê min de dimînin kiriye.

Jinê Şoreşger -II-

“Keça min, giyana min,

Ji ber ku bibî kesayetê hêz, divê ku tu yê berhemên rêveberên şoreşa me û yên cihanê bixwîn û şirove bikî; yên başê wan a mînak bigirî û têxî pratîkê. Ez dizanim ku dikarî van tiştana bikî û biserkevî. Ev aramîyeke mezin dide min.

Ez naxwazim ji te re soz, şîret û qaîdeyên nava wan vala bihêlim. Ez bawerim ku tu yê hînbibî van a çawa bikarbinî.

Erê keça min ê xweşik, heger careke din te bibînim –ku ev derfet hê heye– derbarê jîyan û şoreşê de em ê dirêj dirêj bipeyîvin. Bo wezîfeyên ketine ser milên me bi cih binin, divê em zêde zêde bixebitin. Em ê gîtar lêxin, stran bibêjin û bi hev re bileyîzin. Bi vê awayî em ê baştir hev nasbikin û ji hev tiştan fêrbibin.

Were rûyê xwe yê şîrîn nîşanî min de
Qasî gul û azadîyan delal
Û hêz bide min ji bo têkoşînê

Kena te bi rastîya me ve dikim yek
Û her roj te difikirim
Çawabûna te xeyal dikim

Ji gelê me û mirovatîyê tim hesabike

Ji dayîka te Îdanîa, bi qasî cihanê heskirin,
Heta serketinê, her tim;
Yan welatê azad, yan mirin”

(Keçên Sandîno-Sandinon`nun Kızları, çapa 2., We-

şanên Metîs 1985, Margaret RANDALLI, rûpel: 160-162)

Dibe ku bi sedan û hezaran Îdanîa bi zarokên xwe re gîtar lênedan û stran negotin, lê îro zarokên Nîkaraguayê li welatê xwe bi azadî dijîn û bi gîtarên xwe stranên azadîyê dibêjin.

‘Jiyana jinê berxwedanê

Jinên Emerîkaya Latîn, bo xilasîya bi sedan salan ji kolonîyalîzmê, tevdiagerin. Li Şîlîyê hember dîktatorîya PÎNOCHET, cara yekem ku ji bo zarokên xwe yên windayî serhildan, dest bi grevên birçîbûnê kirin û rêxistinên berxwedanê lidarxistin jî, ew bûn!

Yên ku keç û kurên wan ji alî cunta faşîst ya Arjantînê ve hatin qetilkirin û ji bo li wan bigerin, her rojên pêncşeman bi laçikên xwe yên spî li meydana komdibûn jî ew bûn. Navê wan jî bû DAYÎKÊN PLAZA DEL MAYO!

SENA MUHEYDLÎyê 16 salî ku bi kamyona bombe barkirî kete nav sîyonîstên Îsrailê, ji hemoinsên xwe re, mirina di rêya azadîyê de hînkir.

Keça Kurd LEYLA KASIM, ji bo netewa xwe bi dilekî şa derket ser sêpêya îdamê.

ZÎLAN çalakîyeke qehremanî lidarxist. Belê, mirov dikane van mînakan zêde bike. Lê mînakek din jî heye ku ew ji niha ve navên xwe bi tîpên zêrîn li pelên dîrokê dan nivîsandin.

Li welatê xwe di salên tarî de ku ji tirsan pel nikarî-

bûn bilebitin, ji ber derên girtîgehên bûbûn êşkencexane nediqetîyan, ligel zarokên xwe, li hember êşkence, jop, pehîn, bi erdê ve kaşkirinê liberxwe didan. Bi ketina zarokên wan a grevên birçîbûnê û rojîyên mirinê de, bêyî jî qirîka wan tiştê derbasbibe; êşkence û zindanan li ber çavan digirtin û li dijî cuntaya faşîst ala berxwedanê vedikirin. Ew jinên me, dayîkên me bûn. Ew jî bûn simbola qehremanîyê û navê nemir lixwe kirin.

Bi hezaran jinên Tirkiye beram ber zulme li berxwedan

Bi hezaran jinên li Tirkiye jî di ezmûnên êşkencê re derbasbûn, ji bo tecawizê liberxwe dan. Lîgel ji ber xwe birina zarokên xwe liberxwe dan. Bi berxwedana li girtîgehê re, ezmûneke jî bi serketî dan. Û vêgavê di payeya herî girîng ya têkoşînê de wezîfe digirin.

Êdî ew jî wê di rojên nêz

Êdî ew jî wê di rojên nêz de, destaneyên nû, li qehremanîya xwişkên xwe yên Kûbayî, Nîkaraguayî, Es Salvadorî û Fîlîstînîyan zêde bikin.

de, destaneyên nû, li qehremanîya xwişkên xwe yên Kûbayî, Nîkaraguayî, Es Salvadorî û Fîlîstînîyan zêde bikin. Mêzebike! Rûken, Çiçek SELCAN û yên din, di dest de çek, di şerên li serê çîyan de dikevin. Hatîce ALANKÛŞ, Çîgdem YILDIR, Hatîce OZEN, Sîbelan, Nûrayan û Qîmetan, li Tirkiye di nav şehîdên jin yên destpêkê de, cîyê xwe girtin. Ew, bi bawerîya rêhevalên xwe yên mêr û ligel wan a dozê milkirin!

Wergêr : Kazim Orak

Handan Çağlayan

Ji Bo Xwe Kuştinan Lêgerîn Nîne

Di demên dawî de li Başûrê Kurdistanê xwe kuştinê jinan her ku diçe zêde dibe. Li bajarê Silêmanî tenê di nava hefteyekê de 14 jin xwestin xwe bikujin û ji van jinan 7 kes jiyana xwe ji dest dan.

Li gorî Saziya Bijîşkî ya Dadî a Silêmanî di navbera 9-16 Tîrmehê de li bajarê Silêmanî û derdora wê 14 jinên ku temenê wan di navbera 13-30'ê dene xwestine xwe bikujin. 7 kesên ji van jinan jiyana xwe ji dest dane û 7 jin jî hîn tèn derman-kirin.

Rayedar balê dikişînin ku, di mijarê xwe kuştinê jinan de heta niha li Başûrê Kurdistanê xebatekî ji dil nehatiye kirin û xwe

kuştinê jinan gihîştîye astekî ku mirov jê bitirse.

Li gorî daneyên derketî holê, di mijara xwe kuştinê de jin bi xwe şewitandinê, zilam jî bi çekên agir xwe dikujin. Navên yên ku li Başûrê Kurdistanê xwe dikujin nayê vegotin. Ev yek jî rê jî şîroveyan vedîke ku pîrsgirêk girantir e. Ji ber ku xwe kuştinê li ser eşîran pêşdaraziyên neyînî ava dike, eşîr jî naxwazîna bûyerên xwe kuştinê were rojevê.

831 Jin Xwe Kuştin

Meha Adarê derbasbûyî de bi boneya Roja

Jinên Cîhanê, Wezaretê Tendûristiya Silêmanî a Başûrê Kurdistanê raporeki li ser rewşa jinên Başûrê Kurdistanê weşandibû. Di raporê de tê diyarkirin ku di 14'ê mehên dawî de 831 jin xwe şewitandin.

Di rapora ku Wezaretê weşandibû de hate diyarkirin ku çewisandin û şîdeta li ser jinan, di asta bilind de dibe sedema bûyerên xwe kuştinê.

Li gorî raporê; di vê pêvajoya 14 mehên dawî de li Başûrê Kurdistanê 831 jinên ku di bin çewisandin û şîdetê de mane, xwe

şewitandin. Ji van jinên ku mijara gotinê ne 200 kes jiyana xwe ji dest dane. Di raporê de hate diyarkirin ku di heman demê de 35 jin jî, ji aliyê hevjinê ango xizmên xwe ve hatine kuştin.

Li gorî lêkolînê tê vegotin; jinên ku laşên xwe dane ber agir, temenên wan bi zêdeyî di navbera 12-25 de ne; ji piraniya van jinan jî bi zorê hatine zewicandin.

ANF

Ji dayikên aşitiyê bangawazî ji bo dayikên leşkeran

Li Parka Seyranê ya Tak-sîmê a girêdayê Stenbolê, Endamên Înisîyatîfa Dayikên Aşitiyê li ser pevçûnên dijwar û bûyera mirinê leşkeran daxuyaniya çapemeniyê dan. Di daxuyaniyê de bang li dayikên leşkeran kirin. Dayikan bang kirin ku, "Em êşên we parve dikin, Em jî heman êşan dijîn. Ka werin em hesaba ve yekê bi hev re bipirsîn."

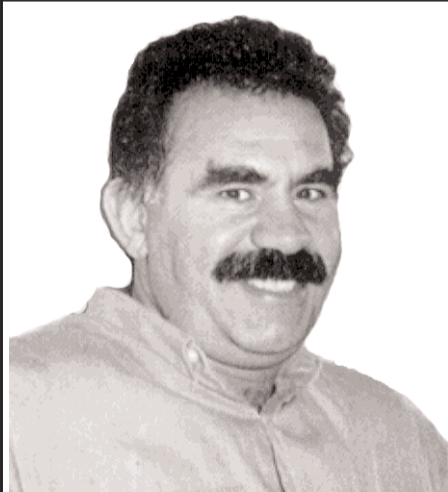

bangawaziyê kir: "Em êşên we parve dikin, em jî heman êşan dijîn. Werin em bi hev re hesaba ve yekê bipirsîn. Zarên me yên ku 'parveker-terorist in' dihatin gotin, bi saxî hatin dîl girtin, bi êşkencê hatin perçe kirin. Lê zarokên me dema behna xwe ya dawî didin, dibêjin; "Bijî Biratiya Gelan!". Em, azadiya çapemeniya medyayê ku şer gur dikin û rastiya ku ji derveyî rêgezên demokrasiyê ne şermezar dikin. Ji bo ku zêdetir gerîla û leşker nemirin, em dixwazîna rêxistinên civaka sivil, ronakbir, nivîskar û kesên demokrat hişyarî nîşan bidin."

Bi navê înisîyatîfê Cemîle Akgun ku daxuyanî da, bal kişand li ser pevçûnên ku di bajarên Kurd de roj bi roj zêde dibin û got "pêwîste herkes êşên dayikên gerilayan û yên leşkeran ku di pevçûnan de jiyana xwe ji dest didin bihesin".

Akgun bi bîr xist ku di meha Sibatê de ji bo daxwaza aşitiyê li Amedê çalakî li dar xistibûn, ji endamên înisîyatîfê re 10 meh cezayê girtigehê hatiye dayin. Akgun vê gotinê bi kar anî; "em bi navê Tirkiyê xemnak in û vê zîhniyetê şermezar dikin". Akgun, ji dayika leşkerên ku di rojên dawiyê de di pevçûnan de jiyana xwe ji dest dane re vê

ANF

Serdema şaristaniya demokratîk serdema bûyîna jinan e

Serdema şaristaniya demokratîk, li qasî bûyîna gelan a jinûve ye û belkî jî hê diyarkertir serdema bûyîna jinan e.

Jina ku hêza xwedawenda zayoker a civaka neolîtîkê, di pêvajoya dîroka civaka bi çîn de timî bi windakirîna re rûbirû maye. Dîrok bûye dîroka mêrê serdest ê ku bi civaka bi çîn re hêzdar bûye. Rewîştî (karakter)çînî ya serdest, bi rewîştî mêrê serdest re pêktê. Li vira jî rêzika derbasdar derwên mîtolojîk û cizakirinê xwedayî ne. Di bin vê de jî, rastiya zora bêteşe û mijokatî heye. Rewîştî civakê ya mêrê serdest, heta roja îro fersend nedaye nixandina hebûna jinê ya zanistî jî. Ji ol bêhtir qadeke tabûyan tê berdan. Di bin navê namûsê

de, maf û rastiyan jinê yên ku ji aliyê mêr ve bi xayîntî û zorê hatin xespkirin veşartîne. Jina ku di pêvajoya dîrokê de ji kesatî û nasnameya wê bêpar hatî hiştin, timî bûye dîlê destê mêr, rewşeke ku encamên wê ji yên çînîbûnê xerabtir derdixê holê. Dîltiya jinê pîvana koletiya giştî û ketinêye, pîvana derew, dîzî û zordestiya ku di nava civakê de berfireh dibe ye, pîvana her şewe lewîtin û xulamtiyê ye. Berovajîkirina vê dîrokê jênerewe ku yê encamên civakî yên herfî kûr bixwe re bîne. Bûyîna jinê ya jî nû ve û bi azadî, yê di nava hemû sazîyan civakê yên ser û bin de azadîbûneke giştî, ronahî û dadmendiyê ferz bike. Yê îqna bike ku ji dêvla şer aşî nixrdar e û pêwîste were bilindkirin. Jina ku qezenc bike, di her astê de yê bibe qezenca takekes û civakê. Ev çarçoveya kin jî diyar dike ku demokratîkbûna di qada maf û azadiyê jinê de, gelekî dîrokî ne. Di vê wateyê de destpêkirina sedsala 21an a ku serdema jina hişyar û azad bide destpêkirin, di rizgariya çînî û neteweyî de bûyereke girîng e. Dema şaristaniya demokratîk, yê bi-

be serdemeke ku jin ji her demê bêhtir bilind bibe û qezenc bike. Mijareke ku çanda bi serdestiya mêr mişemir dihêlê jî, helwesta bi nezanî ya li hember ixtiyar û zarokan e. Evan daxistina rewşa jina duyem û sêyemîn. Li hember zarokan cîhaneke zalim û hisneker hatiye ferzkirin. Sistema bi serdestiya mêr psîkolojî û cîhana wan li ber çavan nagire, herfî hovane, ji nixrên wekhevî û azadî dîr, kesatiya xwe ya qediyayî ku xiyaretê li xeyalên xwe yên bilind dikin û cîhana xwe bişev û ro berdidin hiş û mêjiyên zarokan. Şayîşa wan ji vê yekê tine, êşê nakişîn in. Nêzikîya wan a li zarokan, ji çewtî û xeteriyên tije ye. Ev rastî ji malbatê heta bi dibistanê, ji kolanan heta bi cîhên leyîstîkê serdest e û bisazî bûye. Gabûs serdestî cîhana zarokan kirine. Cîhana ixtiyaran jî bi tene-gihîştineke bi vî rengî hatiye dorpêçkirin. Di navbera wan û zarokên wan de dîwarekî ji pola hatiye bilindkirin. Ev nehiskirina ku civaka biçîn pêşxistî jî di vê qadê de ye. Dîrok di vê qadê de jî hikmê xwe yê giran didomîne. Bê wijdanî û nehiskirina giştî, êşa pêvajoya

ixtiyariyê zêde dike. Jiyan tenê ne ji ciwanitiya hovane û nezanî tê holê. Cîhaneke zarokan a resen heye ku ti deman xiyaret lê neyê kirin û rêzê re were girtin heye.

Xiyaneta li vê cîhanê, gelek nixrên civakê dane windakirin. Cîhaneke ixtiyaran a ku di moxila ezmûnan re derbasbûyî ya zanist heye. Civakeke ku dersên vê cîhanê negire, ne gengaz e ku bijî. Ji ber vê yekê ne cîhanên ku zaroktiyê û ixtiyariyê biqedînin, cîhanên ku dewlemend dikin û hildiberînin. Ev peywireke şaristaniya hemdem e ku ev her du cîhan jî di mercên civaka demokratîk de, ji nû ve werin bisazîkirin û qezenckirin.

Şaristaniya demokratîk, serdemeke ku di heman demê de zarok û ixtiyar hezkirin û giramgiriya bibînin, civak bi vê zanîna û bi sexbêriyê sincî re bibe yek.

Rêberê Koma Komalên Kurdistanê Abdullah Öcalan

Wergêr: Jîr DILOVAN

In Nederland Is Er Een Onderzoek Gedaan Naar Het Geweld Tegen De Vrouw

De rapporteur van de VN Mensenrechten Commissie, afdeling 'Geweld tegen de Vrouw', Yakin Erturk en haar assistent Jan Hesbruegge hebben op 8 juli tijdens een officiële bezoek aan Nederland, de Internationale Vrije Vrouwen Stichting in Nederland bezocht.

Tijdens de bijeenkomst waren er naast medewerkers van de stichting ook woordvoerders van de Amsterdamse Koerdische Vrouwen Vereniging en de Vrouwenstichting Helin te Den Haag aanwezig. Na eerst geïnformeerd te worden over de activiteiten van de IVVS, heeft Erturk over haar eigen werkzaamheden verteld.

Yakin Erturk brengt tijdens officiële bezoeken aan verschillende landen de situaties en de vormen van het 'geweld tegen de vrouw' in kaart en onderzoekt hierbij wat voor maatregelen de regeringen hiertegen nemen en de activiteiten van de ngo's rondom dit onderwerp. Vervolgens brengt ze een rapport uit voor de Mensenrechten Commissie. Hiernaast breidt Yakin Erturk elk jaar een onderwerp in dit kader voor en schrijft in een verslag wat er nog gedaan kan worden om dit probleem aan te pakken. Ze geeft ook aan dat zij klachten in behandeling neemt. "Hier komt jullie een belangrijke rol toe", aldus Erturk. "Als jullie te maken krijgen met een moeilijk onderwerp of geval, kunnen jullie dit als klacht direct bij mij aanvoeren, zodat ik in contact kan komen met de verantwoordelijke overheid en oplossing kan eisen". Er zijn slechts enkele landen en de Verenigde Staten is hier

een van, die de declaratie 'Geweld tegen de Vrouw', niet hebben ondertekend.

Nederland is het 11e land, dat Yakin Erturk sinds haar aanstelling in 2003 als rapporteur van de VN in het kader van 'het geweld tegen de vrouw', heeft bezocht. Hiervoor heeft ze onderzoek gedaan in El Salvador, Guatemala, Sudan, de Russische Federatie (inc. Tjechenie), Iran, Mexico, Afghanistan, Turkije, Zwitserland e.d. Hierbij is ze vooral bezig om een wettelijke kader te vormen voor de overeenkomst tegen ieder vorm van discriminatie tegen de vrouw. Erturk die haar werkzaamheden vooral baseert op wettelijke documenten, ziet de lan-

den binnen de VN, die in 1993 de declaratie 'geweld tegen de vrouw' hebben getekend als een partij. Ze geeft aan dat wanneer ze landen zoals de VS, Sudan, en Iran, die deze declaratie niet hebben getekend, bezoekt, zij deze wettelijke kaders niet kan gebruiken." Deze wetten zijn niet van bovenop gelegd, maar zijn een product van de lange strijd van de vrouwen", benadrukte Erturk.

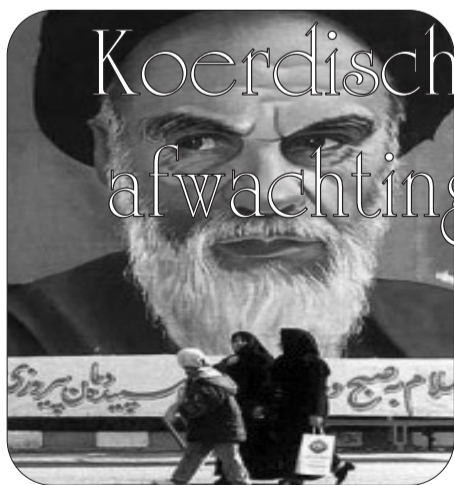
In Nederland hebben vrouwen met veel problemen te maken. De woordvoerders van de Internationale Vrije Vrouwen Stichting hebben aangegeven dat vooral migrante vrouwen, kinderen en jongeren te kampen hebben met grote problemen te maken. Dui-

zenden asielzoekers krijgen niet de nodige zorg en aandacht, omdat men ervan uitgaat dat ze het land zullen moeten verlaten. Steeds vaker komen er in opvangcentra zelfmoorden voor, structureel verdwijnen er jonge kinderen en worden er jonge vrouwen de prostitutie ingejaagd. Er is ook te kennen gegeven dat veel migranten vrouwen, die met geweld te maken krijgen, dit niet kunnen vertellen, omdat ze geen officiële status hebben, of dat er niets gedaan wordt met hun klachten. Er is zelfs spraken van vrouwen, die niet bewust zijn van het geweld, waar ze mee te maken hebben.

De Internationale Vrije Vrouwen Stichting is sinds vijf jaar actief voor migranten vrouwen. In samenwerking met de Universiteit van Utrecht en CYK in Parijs, is de IVVS bezig een onderzoek te doen onder 500 vrouwen binnen Europa en 500 vrouwen in Turkije naar de traumatische ervaringen van de Koerdische migranten vrouwen.

Erturk, die met verschillende organisaties over 'het geweld tegen de vrouw' heeft gepraat, vertrok tevreden over haar ontmoeting met de IVVS, naar haar volgende afspraak. Ze gaf aan echt te hopen om de contacten met de Internationale Vrije Vrouwen Stichting voort te zetten.

Haber Merkezi

Koerdische Melek Qurbani in afwachting van haar executie

De Iranese-Koerdische Melek Qurbani is in Iran vanwege overspel veroordeeld tot stening. Wereldwijd is er een campagne gestart om deze executie te voorkomen, Koerdische en Turkse vrouwen hebben zich ook ingezet. Ook hebben verschillende vrouwenorganisaties zich ingezet om de straf terug te draaien.

De onafhankelijk democratische

vrouwenbeweging (DOKH), Democratische vrouwenbeweging (DKH), Feministische vrouwenbeweging, Vrouwenvereniging de regenboog, Vrouwelijke arbeidersbeweging (EKD), Partij van de Socialist (SDP), Partij van de democratische maatschappij (DTP), Partij van de arbeidersbeweging (EHP), Partij van de arbeiders (EMEP), Solidaire vereniging voor familie van de gevangenen (TUAD), tijdschrift de Oproep, Solidaire vereniging voor de verdreven mensen (G@-DER), Initiatief van de moeders van vrede en centrum van de Mesopotamische cultuur (MKM), Vereniging van de vrouwen en mensenrechten (IHD), Beweging

van de vrouwenrechten, Partij van de vrijheid en solidariteit (ODP), Partij van vrouwen, vrouwelijke leden van de he-

mel vrouwencoöperatief uit Bursa, zijn met z'n allen voor de Iranse consulaat bijeen gekomen om in opstand te komen tegen deze straf.

Vrijheid voor Melek Qurbani, einde geweld tegen vrouwen, imanen, houdt jullie handen van ons lijf waren slogans die de vrouwen op spandoeken droegen. Neslihan Turkler heeft namens de Onafhankelijke vrouwengroep een verklaring gegeven voor de opstand. Het geweld dat tegen vrouwen wordt gebruikt, zowel lichamelijk als het onderdrukken van de vrouwelijke identiteit gaan volgens de Turken onder niet te bevatten omstandigheden do-

or. Vrouwen worden om eerwraak door bestening naar hun dood geleid. In huis en op straat staan de vrouwen onder druk en worden verkracht. En wanneer zij dit aangeven bij de overheid worden zij onder druk gezet, aldus Neslihan Türkler.

De Turken lieten weten dat ze waar dan ook op de wereld tegen vrouwelijk geweld zijn. Ze willen dan ook dat de Iranese overheid de doodstraf tegen Melek Qurbani intrekt.

Na de verklaring van de vrouwen werd de demonstratie op 15 juli jl met applaus en veel lawaai beëindigd.

Volgens de wetgeving van Iran, kunnen meisjes ouder dan 9 jaar en jongens ouder dan 15 jaar, die een verkrachting of een misdrijf hebben gepleegd, of de meisjes die verkracht zijn, tot de doodstraf worden veroordeeld.

Benim için "bu kızdır ve yapamaz" Dediler

İlk uzun metrajlı filmiyle Mahabad'lı kadın yönetmen Şirin Cihani, Kürt kadını beyaz perdeye taşıyor. Film, Irak'ta Baas rejimi döneminde cezaevine konulan, işkence gören ve insan tacirlerinin eline düşen Kürt kadınlarının dramuna dikkat çekiyor.

İlk uzun metrajlı filmi için kamera arkasına geçen Doğu Kürdistan'lı yönetmen Şirin Cihani, yaklaşık üç aydır filmin çalışmalarını yürütüyor. 'Yıldızlar Gündüz Renksizdir' (Stêrk Di Nav Rojê de Bê Reng in) adlı film çekimlerinin büyük kısmı Güney Kürdistan Barzan, Süleymaniye ve Hewler kentlerinde çekildi. Ancak filme son hali Kahire'de verilecek. Yönetmen Cihani, kısa bir süre sonra Kahire'ye giderek filmin çekimlerini tamamlayacak.

'Genç kızlar alınıp satılıyordu'

Güney Kürdistan'da bazı olanaklar bulabildiklerini söyleyen Cihani, uzun metrajlı filmin çalışmalarına başlamak için bir yıl gibi bir zaman harcadığına dikkat çekiyor. "Kadınlar çaba göstermeye devam etmeli ve kendileri için adımlar atmalı" diyen Cihani, ekibi ile Kahire'ye gidip filmini tamamlamak istiyor.

Babası İran'da İdam Edildi

1979 doğumlu genç sanatçı Şirin Cihani, küçük yaşlarda annesinin desteği ile sinema ve şiire merak sardı. Babası Eli Cihani, İran rejimi tarafından Şirin henüz 5 yaşında iken Tahran'da Devrim Muhafızla-

"Sanatsal çalışmalarımın devam edebilmek için Güney Kürdistan'a geçmek zorunda kaldım. Burada kısa bir süre Kürdistan TV için çalıştım, şimdi Zagros TV'deyim ve film çalışmalarımın devam ediyorum. Eğer İran'da kalmış olsaydım şüphesiz tutuklanacaktım. Avrupa'ya çıkma olanağım da yoktu. Ben de Güney'e geçip halkıma ve ülkeme hizmet edeyim dedim."

Şiir ve sinema merakı:

Şirin şimdiye kadar 'Ateşteki Sema' adlı bir şiir kitabını da kaleme aldı. 2002 yılında Sine kentinde 'Goran' yayıncılık tarafından basılan kitapta yer alan çok sayıda şiir, İran rejiminin kısıtlamalarından dolayı sansürlendi. Daha sonra

aynı şiir kitabı Hewler'de de basıldı.

Şirin Cihani şiirliğin yanı sıra film çalışmalarına da son yıllarda hız verdi. Son filminden önce beş filme imza attı. Şirin, film çalışmalarında Doğu Kürdistanlı iki şiir, Siware İlxanzade ve Jila Huseyni'yi anlatarak başladı.

Şirin "Seqiz'li Jila Huseyni bir kaza sonucu yaşamını yitirdi. Siware İlxanzade ise Bokan'lı ve Doğu Kürdistan Kürt edebiyatında soranice dili ile modern şiir yazan kişidir" şeklinde kendisini kamera arkasına alan iki şiiri anlatıyor. Şairleri konu alan belgesel filminden sonra kısa metrajlı filmler yapmak isteyen Şirin Cihani, sinema konusunda herhangi bir öğrenim görmedi.

ANF

'Sanatsal alanda kadınlar büyük adımlar atabilirler'

Ebbas Kiya Rostemi, Bahman Gobadi ve Mohsen Mexbelbaf gibi yönetmenlerle çalışan İranlı ünlü kameraman Şehriyar Eredi Cihani'nin filmi için de kamerasını çalıştırdı. Ses kayıt için yine İran'lı Esxer Şahwerdi de film çalışmalarında yer aldı. Kadın yazar Mehabad Qeredaxi'nin destek verdiği filmde, Baas rejimi sırasında hapse atılan ve işkence gören kadınların yaşadıkları sorunlara dikkat çekiliyor.

ANF'ye filmi hakkında konuşan yönetmen Cihani, filmine başladığında birçok çevreden olumsuz tepki aldığını belirterek, "Bu kızdır ve yapamaz" tepkisiyle karşılaştığını söylüyor.

Özellikle sinemanın erkek bakışına göre değerlendirilmesine karşı olduğunu belirten Cihani, çok sayıda kişinin halen kadının gücüne inanmadığını belirtiyor. Cihani "Sanatsal alanda kadınlar büyük adımlar atabilirler. Ama maalesef Kürdistan'da kadına tanınan olanaklar çok az" diyor.

Saddam rejimi döneminde çok sayıda Kürt kızının Mısır'a gönderilerek satıldığını söyleyen Cihani, "Bu kadınlar eski Irak rejimi ve Arap mafyalar tarafından satın alınıp satılıyordu, köle olarak değerlendiriliyordu. Bu kadınların aileleri katlediliyordu. Genç Kürt kızlar da Mısır gibi ülkelere satılıyordu. Bunun için Kahire'de çekimler yapacağız" diyor.

Yönetmen Cihani, ilk kez Kürt kadınlarına yönelik siyasi içerikli uzun metrajlı bir filmin yapıldığını ve filmde feminist öğeler bulunduğuna dikkat çekti.

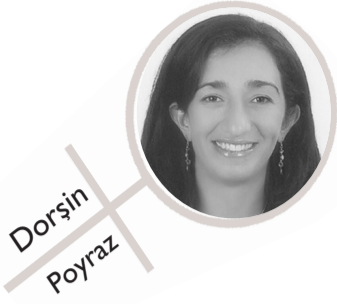
Cihani, bazı sorunlardan dolayı Mısır'a erken gideceğini söyleyerek, Hewler Asayiş'i'nde artık pasaport işlemlerinin tamamlandığını ve önümüzdeki günlerde Mısır'a gideceğini belirtiyor.

rı'na yönelik bir bombalama eylemine karıştığı iddiası ile idam edildi. Hümeysira isimli annesi tek başına Şirin, kız kardeşi Şemzin ve erkek kardeşini büyüttü. Öykü yazarı ve şair kardeşi halen Mahabad'da yaşıyor. Avrupa'da yaşayan Şemzin ise Avrupa'da Kürt Halkı için verilen siyasal mücadelede yer alıyor.

Ailesinin edebiyata ilgi duyduğuna dikkat çeken Şirin "Annemiz her zaman bizden edebiyatla uğraşmamızı istedi. Onun ilgisi çocuklara da yansdı" dedi. İran rejiminin ailesi ve kendisi üzerinde yoğun baskısı olduğundan dolayı Mahabad'ı terk ettiğini söyleyen Cihani, neden Güney Kürdistan'a gittiğini ise şöyle anlatıyor:

Kadına dair

Arazu

Ortadoğu'da sıcak bir mevsim. Kelimelerin ve yaşam öykülerinin sihirli dünyası Ortadoğu.

Yaşamların benzerliğinin inanılmazlığı her an çıkıverir karşınıza. Ve o zaman dışınızda akan dünyanın sizden ne kadar uzak olduğunu ve bu dünya içinde ne kadar küçük olduğunuzu görürsünüz.

Kani Cenge. Yani savaşın çeşmesi.

Yaşamın umut ile bağı savaşın kudretindeyse eğer, elin uzandığı, gözün gördüğü, otun bittiği her yere savaşın adı verilir. Çünkü burada savaş herkesindir. Her ömürde bir savaş vardır ve bu savaşta yaratılmayanların acısı vardır yaşamlarda.

Adı duyulmamış, diri diri gömülmüş bir sevdamın gizli intikamı gibi durur Kani Cenge dağları.

Güneşin kızgınlığını engelleyen ceviz ağaçları ile çevrili dar toprak yoldan geçen rengarenk elbiseleri ürkek bakışları ve gül yüzlü bir kız Arazu.

Arazu, kadınlığının sınırlarında ama ömrünün sadece 13'ünde olan bir kız çocuğu. Adının karşılığı her dilde olan fakat yaşam karşılığı kendisinde saklı kalan gencecik bir beden. Beyaz, pürüzsüz cildinde henüz hiçbir ifade belirmemişken, bakışlarında çocuk sevinci ve kadın utangaçlığı iç içe geçmiş. Bir eli gece karası saçlarını örttüğü kara örtüsünü tutarken, diğer elini ürkekçe uzattı.

Arazu yani istek. Sınırın öte yüzünde Arzu. Aynı adı taşımak aynı yaşamı getirmiyorsa da aynı kaderin paylaşanları olduğunu ispatlıyor bu ismi doğduğundan beri taşımak. Arzulayan veya isteyen değil, arzulanan ve istenen olmak....

"Baş örtünü aç" dediğimde başımı yana çevirdi. Elini yavaşça baş örtüsüne götürüyor ve tek bir teli bile görünmeyecek şekilde örtüyor saçlarını. Bu kadar sıcakta bu kara örtüyü neden örttüğünü sordum. Biraz utanarak, biraz da annesinden öğrendiği gururla "evliyim" dedi.

İşte o an Arazu, sen ve ben bir sonsuzlukta kaybolalım istedim. Yaşamın olmayan yüzü ve yüzü olmayan yaşamın ayıbından kurtulalım istedim. Doğduğun toprakların yazgısı mıdır pürüzsüz alına yazılan, yoksa atalarından kalan borcun günahı mı? Öyle olmasaydı bir erkeğe ait olmayı nasıl öğrenirdin? Çocukluğuna kadınlığın ağır maskesini giydirdirlerken ilk ihanetin beş bin yıllık hükmü olduğunu bilmez miydin? Oysa Arazu şimdiden yaşlılığın ve olgunluğun tiyatrosundasın. Ne sana çıplak ayaklı çocuğun sevincini armağan eden doğaya yakınsın, ne de gözlerinde suya vurmuş yıldız aksini çalan erkeğe uzak.

Unutmak demeyeceğim Arazu. Unutmak bilmekten gelir. Oysa sen bilinmeyen bir köyün toprak yolunda ilerlerken, güneşin yakıcı sıcaklığını paylaşan başka yaşamlardan uzaklığının adını unutmak değil bilmemek koymalıydın.

Kaç arzun boğuldu ve sen kaç arzuna isim koyabildin? Nazlı yüzün, uçurumlu bir yolda yürürken rüzgar vurmuş yaprak sakinliğinde; her şeyden habersiz.

Akşam geliyor Kani Cenge'ye. Karanlığın sihiri çözülmemişken daha senin gizemin ekleniyor geceye. Savaşın çeşmesinden bir damla olup, sakin bir göle ulaşma hülyası yayılıyor sessizce.

Akşam geliyor Kani Cenge'ye
İçimde Arazu sessizliği...

Tarihe Işık Tutan Cennet Bahçesi: URFA

Urfa'da bulunan 11 bin 500 yıllık yerleşim alanı Göbeklitepe'nin son günlerde dünya basınında gündem oluşturması üzerine Türkiye'de de dikkatler Kürdistan'a yöneldi.

Urfa yöresi genelde peygamberler, özelde Hz. İbrahim geleneğinin doğduğu mekan olarak kutsanır.

Bu olgunun altındaki temel neden, tarım, göçebelik ve ilk defa şehir toplumunun iç içe ve en yoğun biçimde bu coğrafya parçasında gerçekleşmiş olmasıdır. Urfa neolitik çağın merkezinde yer alan bir şehir. Ur kelimesi, Sümerce'de 'tepelik alanda kurulan şehir' anlamına gelmektedir. Ve şimdi bu tepeler yapılan kazılarla gün yüzüne çıkartıldıkça yazılan tarihi alt üst edecek gerçekler ortaya çıkmaktadır. On bir yıldan bu yana süren kazılarda elde edilen bulgular her geçen yıl arkeoloji dünyasını şaşkına çevirmektedir.

Urfa'nın 15 kilometre kuzeydoğusunda yer alan ve Neolitik döneme ait yerleşim birimi olduğu belirlenen Göbeklitepe, ilk kez 1963 yılında İstanbul Üniversitesi ve Chicago Üniversitesi'nden görevlilerin yüzey araştırmaları sırasında fark edilmişti. Geçtiğimiz günlerde, Der Spiegel Dergisi'nde çıkan makalede, Hz. Adem ve Havva'nın burada yaşadığı iddiaları yer aldı. Yetkililer, Göbeklitepe'de sürdürülen arkeolojik kazılarda, "Tarih öncesi yaşam ve uygarlığa geçişle ilgili yerleşik bilgileri altüst edecek buluntulara" rastlanıldığını söyledi. Göbeklitepe'de gerçekleştirilen arkeolojik kazı çalışmalarından elde edilen bilgilerin insanlık tarihine yeni açılımlar getireceği belirtiliyor.

Göbeklitepe Resmin İlk Mekanı

Dünyada plastik sanatların ilk defa taş kazındığı tarihin 11.500 yıl önce olduğu tespit edilmiş. İnsanlar resim sanatını önce taşlara kazıyarak yapmışlar. Taşlardan sonra tuvalere aktarmışlardır. Dolayısıyla resim sanatının başlangıcı Ur-

fa-Göbeklitepe'dir deniliyor. İnsanlar 5 metrelik stillere domuz, tilki, yılan ve ördek gibi hayvan figürleri çizmişler. Ayrıca bulunan Balıklıgöl heykelinin de aynı döneme ait olması, bu bölgede yaşayan insanların Göbeklitepe'ye gidip ibadetlerini yaptıklarını gösteriyor.

Ayrıca dünyanın en eski tapınaklarının da bu bölgede olduğuna dair bulgular olduğu söyleniyor. Dünyanın en eski tapınağının, İlk tarımın, ilk mimarının ve ilk plastik sanat eserlerinin yapıldığı yer olması nedenleriyle "Uygarlığın Doğduğu Şehir" olarak bilinen Urfa İçin Koma Komalên Kurdistan Önderi Abdullan Öcalan, Urfa Savunmaları'nda "Urfa yöresinde önceleri dini müzik, kutsallığın sedaları geçerliydi. Hatta dünyanın ilk dini müziğinin merkezi denilirse yerindedir. Urfa insanlar için bir hac mekanı olmalıdır" demektedir.

"Adem'le Havva'nın Cenneti"

İngiliz yazar David Rohl'un "Efsane" adlı bestseller kitabına dayanarak Urfa'daki Göbeklitepe'nin Adem'le Havva'nın Cenneti olduğunu yazmış.

David Rohl'un tezine göre, bundan 11 bin yıl önce Türkiye, Suriye, Irak ve İran sınır bölgesinde avcılıkla geçinen taş devri insanları, daha sonra Göbeklitepe çevre-

sine yerleşerek tarım yapmaya başlamışlar ve ilk buğdayı üretmişlerdir. David Rohl ayrıca, buradaki insanların yüksek bir uygarlık düzeyine sahip olduğuna Göbeklitepe'deki tapınak kalıntılarını kanıt olarak göstermiştir.

Yapılan arkeolojik kazılar olağan dışı buluntularıyla, bölgenin dinsel bir merkez olduğu kanısını uyardırmaktadır. Kazılarda ele geçen alet ve artıkların iyi kalitede çakmaktaşıdan yapıldığı anlaşılmaktadır. Bazalttan satır, havan, öğütme taşı gibi yüzey buluntularının yanı sıra kazıda, kazı bezekli taş kap parçaları gibi bazalt ve kireç taşından çok zengin çeşitlenmesi olan buluntular elde edilmiştir. Ayrıca çıkarılan ilginç buluntular arasında timsahı temsil eden bir sü-rüngen kabartması, ağzı açık, dişleri korkutucu şekilde betimlenen bir canavar kafatası, erkeklik organı abartılı olarak tasvir edilmiş bir heykelcik gibi o dönem insanların inançlarını yansıtan buluntulara rastlanıldı.

Urfa insanlık adına büyük bir kazanımdır. Demokratik Ortadoğu'nun her etnik grubundan kültürün bir çiçek gibi açtığı, derin bir hoşgörüyle birbirine yaklaştığı demokratik bir Urfa gerçekten bir cazibe merkezi haline gelebilir.

Derleyen Rojhan Sara

Kadının Kaleminden

1997 yılından bu yana şiir, öykü, deneme yazar Arzu Çur'un "Ayşegül

Boşaniyor" adlı kitabı, Uçan Süpürge'nin 2004 yılının en iyi kitapları arasına girdi. Feminist kitaplıkta mutlaka olması gereken 10 kitaptan biri. Çoğu kadının yaşadığı ya da yaşamaya korktuğu benzer olayları kadın cehpesinden bir bakışla değerlendiren kitapta, hayatın gerçek kesitlerinden yansıyan boyutlarda bulmak mümkün. Arzu Çur; yeni boşanmış, bir çocuklu Ayşegül'ün tek başına ayakta kalma çabasını anlatıyor. Bir insanın yaşamında yeni umutlar beslerken, geriye düşen Kitap çok sevildi. Biz kadınlara dokunan her şey "Ayşegül

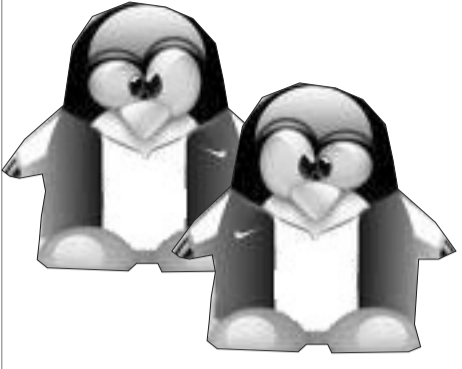
Boşaniyor"daki kadar inceydi. "Hadi bakalım Ayşegül Hanım, hayırlı olsun. Çok istiyordun boşanmayı, al boşanıyorsun işte. Şimdi ne yapmayı düşünüyorsun peki? Bütün evleri bedava, işyerlerini de kucak açmış kocaman maaşlarla seni mi bekliyor sanıyordun? Nafaka almak zorundasın çocuğunla beraber yaşamak istiyorsan. Deniz'in düzeni bozulmalı." (Kitaptan)

Boşanma...

Bir yıkım ve trajedi mi?

Yoksa çocuk oyuncuğu bir sıradan olay mı?

Sevimli Tilki Kurnazlık Peşinde

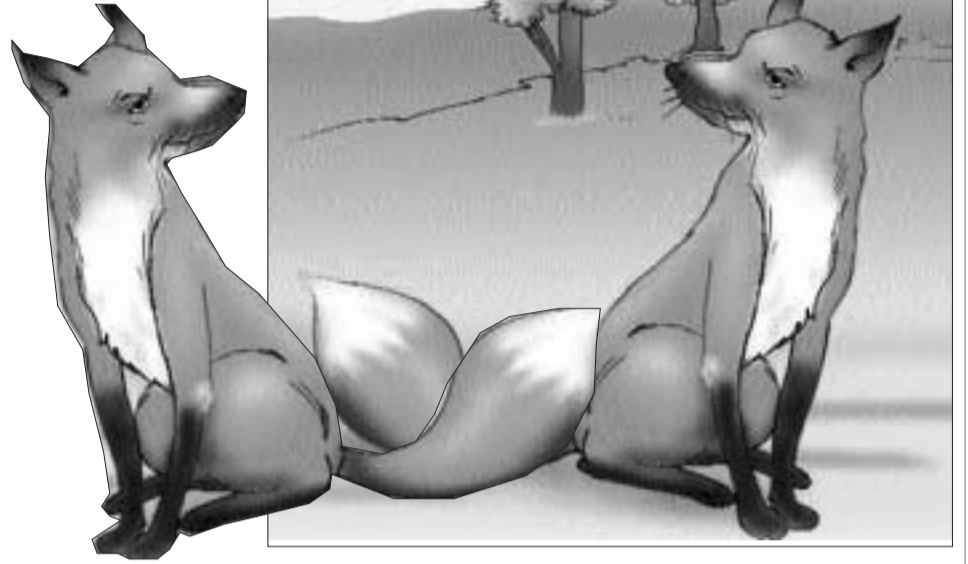

varmış tabiki. Ülkedeki bir başka balıkçı olan Kurnaz tilki, Penguen kardeşlerin başarılarını ve dostluklarını kıskanıyor ve ülkenin tek balıkçısı olmayı arzuluyormuş. Kurnaz Tilki kötü niyetli hedeflerine ulaşmak içinse ilk önce Kutup Ayısı'ndan kurtulması gerektiğinin farkındaymış. Bunun içinde Penguen Kardeşler ve Kutup Ayısı'nın arasını bozacak bir oyun oynamaya kalkmış.

Kurnaz Tilki, Kutup Ayısı'na: Penguen Kardeşler'in yakın bir zamanda kendisine balık vermekten vazgeçeceğini, balıklarının pişirmek içinde başka biriyle anlaşacakları yalanını söylemiş. Kurnaz Tilki böylece Kutup Ayısı'na kıskançlık ve intikam duygularını aşlamış. Penguenler'in kendisine bir oyun oynadığını zanneden Kutup Ayısı ise, Penguenler'in sahip olduğu bütün balıkları yiyip bitirmiş.

Penguen Kardeşler balıklarını kaybettiklerine çok üzülmuşler ve balıklarının yiyenin kim olduğunu araştırırken oynadığı oyundan oldukça keyif alan Kurnaz Tilki, Penguen Kardeşlere balıkları yiyenin Kutup Ayısı olduğu haberini vermiş.

Kutup Ayısı ve Penguen Kardeş-

ler en sonunda karşı karşıya gelmişler. Kutup Ayısı birazdan Penguenler ile kavgaya tutuşacağını düşünürken, Penguenler Kutup Ayısı'na tam tersi dostça tavırlarla yaklaşmışlar. Kutup Ayısı Penguenler'in arkadaşça tutumuna şaşırırken niye balıkların hepsini yediğini ve Tilki'nin kendisine söylediklerini birer birer anlatmış.

Penguen Kardeşler derhal Tilki'nin oyununu anlamışlar ve Kutup Ayısı'na onu bırakmak veya arkadaşlıklarını bozmak gibi bir niyetleri olmadığını söylemişler.

Kutup Ayısı bunun üzerine Penguenler'in balıklarını yediği için

kendini suçlu hissetmiş ancak anlamış ki; kıskançlık ve intikam gibi duygular kendisine kardan çok zarar getiriyor. Penguenler'in elinden işlerini almak isteyen ve türlü türlü oyunlara kalkışan Kurnaz Tilki'nin cezası ise ağır olmuş. Tilki'nin bu yaptıklarını duyan Toto Ülkesi sakinleri Tilki'den balık almayı kesmiş ve onunla bir daha hiç konuşmamışlar.

Tilki de geç bile olsa yalan söylemenin çok kötü ve yanlış birşey olduğunu ve yalancıların eninde sonunda yalnız kalacağını farkına varmış.

Çok çok uzak diyarlarda Toto Ülkesi adında yemyeşil bayırların boyulu boyunca uzandığı, ırmaklarında baldan tatlı suların aktığı bir ülke varmış. Toto Ülkesi'nin sakinleri ise barış içinde mutlu, mesut bir şekilde bu harikalarla dolu yerde yaşarlar ve hayatlarına devam ederlermiş.

Bu harikalarla dolu ülkede ise iki balıkçı penguen yaşamış. Bu iki kardeş Toto Ülkesi'nin hem en iyi balıkçıları olarak hemde en dost canlısı kardeşleri olarak nam salmışlar. Toto Ülkesi'nin en lezzetli, en taze balıklarını yakalayarak satan Penguen Kardeşler'in en yakın dostları ise Kutup Ayısı imiş. Penguen Kardeşler, Kutup Ayısı'na yakaladıkları balıklardan veriyor, Kutup Ayısı ise aldığı balıkları pişirerek birbirinden lezzetli yemekler yapıyormuş.

Toto Ülkesi'nde Penguen Kardeş ve Kutup Ayısı'nın arkadaşlıklarını ve dayanışmalarını çekemeyenler de

Makarnaları solucana çevirelim

Çocuklar gelin hep birlikte bir deney yapalım. Daha önce hiç yapmadığınız bir şey ve inanıyoruz ki size çok zevk verecek bir oyun olacak. Bu deneyle arkadaşlarınızı hayrete düşürebilirsiniz. Solucan kılıfına girmiş makarnalar su içinde dans ettikçe eminiz herkes şaşıracak...

Malzemeler

- Pişmiş çubuk makarna
- Derin bir kase
- 1 bardak sirke
- 1 bardak su
- Gıda boyası (isteğe bağlı)
- 2 yemek kaşık kabartma tozu

Pişmiş makarnayı solucan büyüklüğünde olmak üzere küçük parçalara ayırın. Büyük bir kapta sirke ve suyu karıştırın. Daha sonra bu karışıma isteğinize bağlı olarak gıda boyası ekleyerek karıştırın. Yavaşça kabartma tozunu sonrada makarnaları ilave edin.

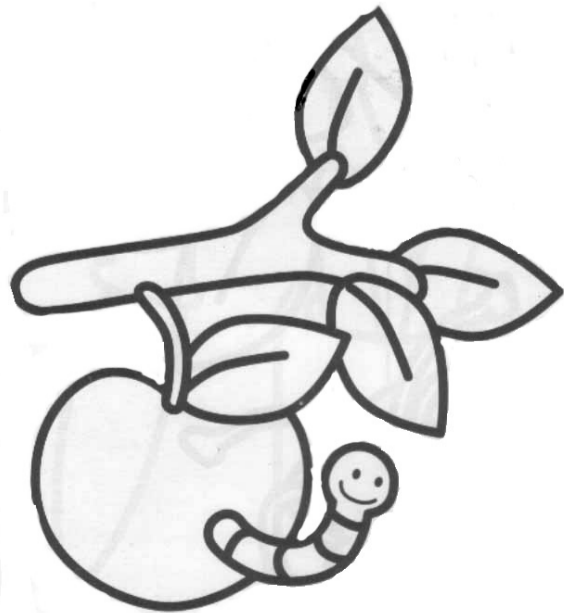
Makarnalar bir anda hayata dönüyorlar ! Sahte solucanlarınız ileri ve geri yüzüp su yüzeyine çıkacaklar.

Sirke ve kabartma tozu karışınca küçük gaz baloncukları oluştururlar. Bu baloncuklar solucanlara yapışarak onları yüzeye çıkarırlar. Sonra solucanlar dibe çöküp başka baloncukların kendilerine yapışmasını beklerler.

Bilmece

- 1- Hangi köye kimse gitmek istemez?
- 2- Erkekler niçin kravat takar?
- 3- Elbiselerden başka ne ütülenir?
- 4- Hangi kale tarihi değildir?
- 5- Kızdığını en çok kim belli eder?
- 6- Eve gelen hırsız neyi çalmaz?
- 7- Meyvelerin şefi hangisidir?
- 8- Damlaya damlaya ne olur?
- 9- Hiç ceza alınmadan öldürülen şey nedi?
- 10- İnsan, en çok hangi zilden etkilenir?

- Cevaplar**
- 1- Tahtalıköye
  - 2- İki yakaları bir araya
  - 3- Kafa ütülendir
  - 4- Futbol kaleci
  - 5- Ütü
  - 6- Zilli
  - 7- Şeftali
  - 8- Su faturası kabartır
  - 9- Vakit
  - 10- Karnında kalan zilden

ÇOCUKLARRRR BENİ BOYAYINNI!

Biyo-Çeşitlilik Krizinin Eşiğindeyiz

Önde gelen bir grup bilim adamına göre, dünya büyük bir biyo-çeşitlilik krizinin eşiğinde.

Bilim dünyasının saygın dergilerinden Nature'de yayımlanan makalelerinde 13 ülkeden 19 bilim insanı, çok sayıda canlı türünün hızla azaldığını ve bunların büyük bölümünün yüzyılın sonunda tamamen yok olabileceğini söyledi.

Dünyada yaşayan memelilerin yaklaşık dörtte birinin, hem karada hem de suda yaşayan canlılarınsa üçte birinin tehdit altında olduğu belirtiliyor.

Bilim insanları, biyo-çeşitlilik konusunda daha iyi politikalar üretilmesini teşvik etmek amacıyla uzmanlardan oluşacak uluslararası bir ekibin oluşturulmasını öneriyor.

Araştırmayı hazırlayan bilim adamlarından Georgina Mace, 'niçin çok sayıda canlı türünün hızla azaldığı' sorusunu yanıtlarken "Asıl sebep, bazı toprakları çok hızlı bir şekilde tarım arazisine dönüştürüyor olmamız" diyor ve

ekliyor: "Dünya, onlara yiyecek bulmaya çalıştığımız insanlarla dolu. Kirlilikle ilgili sorunlar da sürüyor. Özellikle tarımsal amaçlı gübreler, temiz su kaynaklarını, akarsu havzalarını, balıkları, hem suda hem de karada yaşayan hayvanları etkiliyor. Bir de iklim değişimi var tabii. Yeni bir tehdit. Son birkaç yıla kadar yarattığı tehlikeyi tam olarak anlayamamıştık."

İngiltere'nin önde gelen gazetelerinden Guardian da haberi "Dünya, canlı türlerinin feci şekilde kaybolmasıyla yüzyüze" başlığıyla verdi.

Haberde, önümüzdeki 45 yılda, kutup ayılarının yüzde 30 azalmasının beklendiğine dikkat çekildi.

Afrika'da da tatlı su balıklarının dörtte birinin yaşamlarının tehdit altında olduğu vurgulandı.

Haber Merkezi

Güzelleşmek için sağlığını riske atmayın

Makyajda aşırıya kaçtığınızda, kozmetik ürünlerde bulunan 800'den fazla zararlı kimyasal maddeye maruz kalabileceğinizi aklınızdan çıkarmayın.

ABD Ulusal Mesleki Güvenlik ve Sağlık Enstitüsü, kozmetik ürünlerde kullanılan 2 bin 983 kimyasal üzerinde yaptığı araştırmada, bunların 884 ünün zehirli madde içerdiğini belirledi. Aynı araştırma, bu maddelerden 774'ünün yüksek derecede zehirlenmelere, 146'sının tümörlere, 218'inin üreme bozukluğuna, 314'ünün biyolojik mutasyona ve 376'sının ise deri ve göz rahatsızlıklarına neden olduğunu da ortaya koydu. Söz konusu araştırmaya göre kozmetikler kansere, alerjik reaksiyonlara ve doğum kusurlarına da neden olabiliyor. Bütün bu risklerden arınmanın en kolay yolu ise, güzelleşmenin doğal ve bitkisel yöntemlerine başvurmak.

Bilindiği gibi, güzel kokulu yağlar, losyonlar, parfümler tarihin ilk çağlarından beri başarıyla kullanılmıştır. Bilinmeyen bir şey varsa da bahçemizde, doğada, mutfak raflarımızda, cilt bakımında kullanabileceğimiz çeşitli maddelerin bulunduğu. Bu maddeler bedeninin besininde yer aldığına göre, neden cilt

bakımında yararlı olmasın? Bedenin gereksindiği minerallere, vitaminlere, eser-elementlere vb. cildin de gereksinimi vardır. Altın renkli yağlar, sütlü losyonlar, baldan yapılmış masklar, bitkisel tonikler tarih boyunca ilgi görmüştür. Geçmiş çağların güzellik reçetelerinde bitkisel buğulara, parfümlü yağlara, sirkeye, yumurtaya, meyvelere, tahıllara v.b. rastlanır. Bu nimetlerden yararlanarak cildinizi korumak ve onu genç tutmak elinizdedir. Kimyasal içerikli makyaj maddelerinin tahribatlarından da kurtulmuş olursunuz böylelikle.

Haber Merkezi

Böğürtlen ve Nar suyu en sağlıklı besinler arasında

Uzmanlar tarafından taze meyvelerin sağlığa hangi noktalarda iyi geldiği tespit edilmeye devam ediyor. Bu konuda böğürtlen ve nar en faydalı bulunan meyveler.

Hafıza kaybindan ishale kadar bir çok rahatsızlığa iyi geldiği belirtilen böğürtlene olan ilgi, her geçen gün artıyor. Uzmanlar tarafından çiçekleri ve taze meyvesinin bir çok hastalığa iyi geldiği belirtilen böğürtlen, iklim özellikleri nedeniyle en çok Mersin ve Bursa yörelerinde yetiştiriliyor. Kozmetik sanayisi ise böğürtlen aroması bulunan duş jeli ve güzellik losyonları üretmeye başladı.

Diyabet ve böbrek taşlarına faydalı

Böğürtlenin sıkılarak elde edilen suyu ishal giderir.

Mesane taşlarının düşmesine yardımcı olur.

Ağız, dil, diş eti ve bademcik iltihaplarını giderir.

Kadınlarda görülen beyaz akıntıyı keser.

Haricen kullanıldığı takdirde ağrıları dindirir, yanıkları iyileştirir.

Kökü kaynatılıp, suyu içilecek olursa kandaki şeker miktarını düşürür.

Böğürtlen nelere faydalı?

Böğürtlen idrar söktürür.

Ayaklardaki şişlikleri indirir.

Yüksek tansiyonu düşürür.

Gözlerdeki zaafiyeti giderir.

Mesane taşlarının düşmesine yardımcı olur.

Ağız, dil, diş eti ve bademcik iltihaplarını giderir.

Kadınlarda görülen beyaz akıntıyı keser.

Haricen kullanıldığı takdirde ağrıları dindirir, yanıkları iyileştirir.

Kökü kaynatılıp, suyu içilecek olursa kandaki şeker miktarını düşürür.

Stres Çayı, Nar suyu

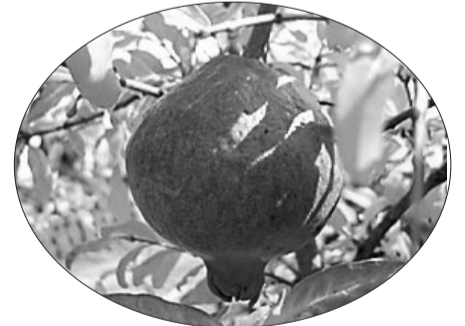
Adaçayı içeren Rasayana C Stres çayı'nın en temel işlevi sinir sistemini aktive etmek, onarmak. Ülser, gastrit gibi mide bozukluklarına karşı çok etkilidir, spazm gidericidir. Uyku düzenliliklerine faydalıdır. Sinirsel kas ağrılarında kasları gevşetir, vücudu rahatlatır. Çok ilaç kullanan insanlarda ilacın yan etkilerinden mide ve bağırsak florasını korur.

Nar Suyu

Vücudu kuvvetlendirir. İshali keser. Burun poliplerine faydalıdır. Şerit düşürür, kalbi kuvvetlendirir, Mide, bağırsak hastalığı olanlar küçük çocuklar ve hamileler fazla kullanmamalıdır.

Nar Suyuna Yoğun Talep

Kalbi koruduğu, şekeri ve kolesterolü düşürerek birçok hastalığa karşı bağışıklık sistemini güçlendirdiği belirtilen nar suyunun % 65'i BD, İngiltere ve Almanya gibi dünyanın birçok ülkeye ihraç ediliyor. İnanılmaz talep geldi-

ğini belirten nar suyu üreticileri şimdiden gelecek yıl için sipariş aldıklarını kaydetti.

Nar suyunun faydaları

Nar suyunun, içerdiği C vitamini ve antioksidanlardan dolayı bazı kanser türlerine ve kalp hastalıklarına karşı koruyucu, vücut direncini artırıcı etkisi var. Ayrıca kolesterolü ve şekeri düşürüyor, kalbi koruyor, bağışıklık sistemini güçlendiriyor ve mikropları öldürüyor. Nar suyu, kırmızı şarap ve yeşil çaya oranla üç kat fazla antioksidan içeriyor. Nar, kan yapıyor, idrar söktürüyor, enerji veriyor ve tansiyonu düşürüyor. Nar suyunun cilt ve prostat kanserlerini önleyici etkisi de bulunuyor.

Haber Merkezi

Yaz Aylarında Cilt Bakımı

Dr. İlhan Diken

Cilt bakımı her şeyden önce cildin normal fonksiyonlarını yerine getirmesine imkan veren, bu fonksiyonları koruyan ve uyaran bir işlemdir. İyi bir cilt bakımının esas kuralı, cildin yapısına uygun temizlik ile başlar. Bu temizliğin sadece akşamları değil sabahları da yapılması gerekir. Cildin üstüne oturmuş (toz, makyaj artığı, yağ gibi) kirlerin, mikroorganizmaların ve iltihap odaklarının ortadan kaldırılması temizlikle sağlanabilir. Cildin üzerindeki pislik veya kirlilik dışında nikotin, alkol, kötü beslenme, kötü uyku ve kötü alışkanlıklar gibi etkenlerle de cildin yapısı bozulabilir.

Yaz mevsiminde güneş ışınları, deniz, havuz gibi nedenlerle yazın cilt daha fazla kurur. Nem ve bakım ihtiyacı artar. Yazın evde uygulanan günlük bakıma haftada en az 1-2 kez nem maskesinin ek-

lenmesi yerinde olur. Nem maskesiyle beraber cildi soyucu ve temizleyici maskeler de ihtiyaca uygun sıklıkta uygulanmalıdır. Bu arada yaz boyunca kullanılan kremlerdeki koruyucular, bronzlaştırıcılar cilt altında birikintilere ve çok fazla ölü tabaka tutulmasına yol açar. Soyan ve arındıran maskeler, yaz boyunca cildin daha temiz ve canlı kalmasını sağlar.

Yaz mevsimiyle birlikte başlayan tatil programları, güneşle ilişki iyi kurulmazsa kötü sonuçlar doğurabilir. Güneşin yaşam için yararlı etkileri tartışmasız olsa da, güneşten kaçınmak ya da güneşle sınırlı temasta bulunmak gereklidir. Çünkü güneş ışığı, cildin erken yaşlanmasını artıran en önemli faktördür. Ciltte istenmeyen lekeler çiller oluşmasına yol açar. Güneşin bilimsel olarak kesinlik kazanan en önemli zararı ise, deri kanseri oluşum riskini arttırmasıdır. Deri kanseri son yıllarda çok hızlı bir artış göstermektedir. Bronzlaşma tüm dün-

ya toplumlarında sağlıklı bir görünüm ile ilişkilendirilse de, anlamı aslında deri hasarıdır. Bronzlaşma derinin kendini koruma yöntemidir. Deri ne kadar bronz ise, o kadar hasar almış demektir. Deriye ulaşan güneş ışınlarının bir kısmı yansır bir kısmı da deri tarafından emilir. Bu nedenle koruyucu önlemlerin hepsi birlikte uygulanmalıdır.

Sıkı dokunmuş, açık renkli giysiler giyilmelidir. Bunun yanı sıra geniş kenarlı şapka ve güneş gözlüğü de, güneşin zararlı etkilerinden korunmada etkili olacaktır. Gölgede kalmak, güneşin zararlı etkilerinden tam olarak korumaz. Kum ve deniz güneş ışıklarını yansıtacağı için güneş koruyucular hatta beyaz renkli giysiler giymek doğru olacaktır. 11.00-15.00 saatleri arası güneş ışınlarına maruz kalmak doğru değildir. Yaz aylarında herkesin, özellikle de açık tenli kişilerin gün örtüsü denilen güneş koruyucu ürünleri kullanmaları gerekmektedir.

Güneş koruyucular; UV ışınlarını emme, yansıtma ve dağıtma yolu ile deriye ulaşmasını engellerler. Güneş koruyucu kremlerin etkinliğini güneş koruma faktörü belirler. Güneş koruma faktörü; güneş koruyucu kullanılmış bölgede kızarıklık oluşma zamanının; koruyucu kullanılmamış böl-

gede kızarıklık oluşma zamanına oranı ile belirlenir. Güneş koruma faktörü ne kadar yüksek ise, etkinlik o kadar artacaktır. Yaz aylarında en az 30 koruma faktörlü kremler uygun olacaktır.

Omega 3, 6 ve 9 maddesi

Beslenme Uzmanı Joëlle BALTACI

Değerli Kadınlar,

Bugün size sözde sağlıklı besin maddelerinin televizyon reklamlarından bahsetmek istiyorum.

Öncelikle OMEGA 3 besinlerini ilgilendirenler konusunda, yeri gelince de OMEGA 6 besinleri hakkında.

Bu reklamlarda OMEGA 3 maddesi besini tüketmenizin sağlığınıza için iyi olduğuna inandırılıyorsunuz.

OMEGA 3, 6 ve 9 nedir?

Temel ihtiyaç olan yağlı asitlerdir, yani bazı yağlardan oluşmaktadır. Ancak bunlar vücudunuzun üretmediği ama hücrelerinin oluşumu için gerekli olan yağlardır.

İki çeşit besin yağı vardır: Görünür olanlar; tere yağ, sıvı yağlar, krema margarinler ve görünmeyen yağlar gibi. Ya da daha az görünenler. Çünkü onlar besin maddelerinde gizlidir. Etler, yağlı balıklar, yumurtalar, peynirler, yağlı çıkarılmış meyvelerde (ceviz, fındık, badem, fıstık, yerfıstığı ve zeytinler gibi) bulunur.

OMEGA 3'ler, diğerlerine nazaran bazı maddelerde miktar olarak fazla bulunmaktadır: Yağlı balıklarda, yağlı çıkarılmış meyvelerde ve bazı sıvı yağlarda (zeytin, soya, yerfıstığı, ceviz, koza) ve bir çok sanayici bakımlardan geçen margarinlerde bu bakımlar tarafından dejenerere uğramış bir çok yağlı asit vardır.

Şimdi de OMEGA 3'lü maddelerle zengin bir beslenme ile kalp-damarla

ilgili hastalıkların önlenebileceği iddia ediliyor (kalp krizleri vs.). Böylece sanayiciler bundan yararlanarak her şeye biraz bunlardan katmaya fırsat buldular ve pahalıya satıyorlar.

Ama bu bir yanılgıdır. Çünkü amaç, tüketimi arttırmaktır.

Margarinlerde çokça kimyasal katkıları bulunmaktadır. Ve bunlar sağlığınıza için iyi olmayabilir.

Aslında her gün 1-2 kaşık zeytin yağı, koza yada soya içmeniz, haftada 1-2 yağlı balıklar; ton, hamsi, somon, ringa ve yağlı çıkarılmış meyveler yemeniz istenilen OMEGA 3 miktarını tüketmenize yetecektir.

Aynı zamanda çiçek sıvı yağından ve margarininden kaçınmak önemli. Çünkü onlarda çokça OMEGA 6'lar bulunmaktadır. Çok miktarda tüketimi zararlıdır. Yine aşırı domuz eti, yağlı etlerden ve bisküvilerden kaçınınız.

Ancak tersine, yağ yemekten korkmayın, günde 20 g. yağ eşittir, günde bir kaşık çok az kolesterol yapmaktadır ve özellikle çocuklarınız için bir ihtiyaçtır.

Her zaman meyve ve sebze tüketimi konusunda ısrarlı olun. Günde en az beş kez meyve tüketin. Bunlar sizi her şeye karşı korur ve size satılmak istenilen her şeyden daha doğaldır.

Gazetemizin gelecek sayısında size sağlığınıza için yararlı denilen diğer sanayi maddelerinden bahsedeceğim.

O zamana kadar, tüm güzelliklerin sizinle olmasını diliyorum.

Fr. Çeviren: Berfin Dilav

Pratik Öneriler

Saç bakımı

Sık sık şampuan değiştirmek saçı yıpratır. Sağlıklı bir saç için küçük ama kolay bir pratik yöntem öneriyoruz sizlere. her kadının rahatlıkla evde uygulayabileceği yöntemlerden birtanesi.

* 2 yumurta sarısını sıcak suyla iyice çırpın, saçınıza masaj yaparak yedin, 10 dakika bekledikten sonra durulayın.

* Alman papatyasını kaynatın, süzün. Yumurta akını çırpıp bununla karıştırın. Saçlarınıza iyice yedirip biraz bekledikten sonra durulayın.

* Saçlarınızın parlaması için bir demet maydanozu 20 dakika kaynatın. Suyunu durulama suyu olarak kullanın. Ayrıca 1 avuç ısırgan otunu 2 bardak suda kaynatıp durulama suyu olarak kullanmanız da saçlarınızda parlaklık sağlayacaktır.

Yemek tarifleri

Karnabahar Köftesi

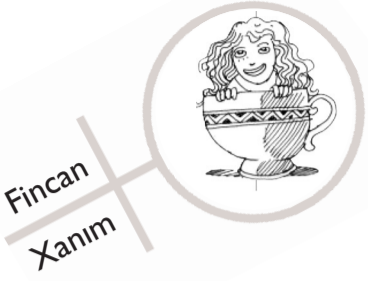
Malzeme Listesi: (4 kişi)

- * 1 adet karnabahar
- * 100 gr. taze kaşar peyniri
- * 1 su bardağı un
- * 4 yumurta
- * 1 su bardağı sıvı yağ
- * deniz tuzu, karabiber

Yapılışı:

Karnabahar ayıklanır. Hafif tuzlu suda iyice yumuşayınca kadar haşlanır. İyice ezilir. İçine rendelenmiş kaşar peyniri, un, yumurta, tuz ve karabiber katılır ve hamur haline getirilir. Tavada kızdırılmış yağa kaşık kaşık dökülerek kızartılır. Sıcak servis yapınız. Afiyet olsun...

Yaşanan Gerçekler

Canlarım, ciğerlerim! Bir ay ayrı kaldık. Otuz günü ipe çektim doğrusu. Sizleri ne çok özledim bir bilerseniz. Sizlere anlatacak ne çok şeylerim birikti ama ne yapayım bu gazete sayfaları beni sınırlıyor.

Sizleri çok seviyorum ve bazen eleştiriyorum. Baştan belirteyim bu yazımda da biraz eleştireceğim. Sakın beni yanlış anlamayın ve sevgimden de şüphe etmeyin ha! Genelde her yerde, her ortamda, hele de horozların içinde her zaman siz kadınları savunduğunuz için hep arkanızda olmuşumdur. Hatta bazılarının bana feminist Fincan Xanim dediklerini de duymuyor değilim yani. Yine bazı kocalar eşlerinin benimle görüşmelerinden, ilişkilenebilirliklerinden korktukları da oluyor. Benim kulağım deliktir, daha neler duyuyorum neleeeerrrr!

Eleştirecek konulara gelince; söylemesi ayıp biz Kürtler genelde okumayı, toplantıları ve eğitimleri sevmeyiz. Otuz yıllık mücadele halk olarak bizde belli bir toplantı ve eğitim kültürü oturttu ve devam ediyor olsa da, ancaaaakk çok severek ve isteyerek toplantı ve eğitimlere gittiğimiz söylenemez, bu durum biz kadınlar için çok daha geçerli.

En fazla kadının örgütlenmeye ihtiyacı olduğunu, eğitim sorunu olduğunu hepimiz söyleriz. Gel gör ki; pratikte bunun gerekliliklerini yapmayız. Aman

bu ne yaman çelişki, doğrusu anlayamadım. Pratiğe yansıyan yabancı olmadığımız bazı örnekler vereceğim. Bir yerde kadın toplantısı veya eğitimi planlanır, arkadaşlar harıl harıl çalışır. Her kadına günler öncesi haber verilir, toplantı günü yaklaştıkça birkaç kez daha toplantı tarihi hatırlatılır. Ama gel gör ki; en son gün gelip çatınca kadınlarımızda gerekçe mi yoookk? Kadınlarımız binbir gerekçe gösterir. Nasıl olsa sonraki etkinlikler için hazır olan bir sürü gerekçeler var doğrusu. Mesela "çocuğum hasta, misafir geldi, kulağım şişmiş, tırnağım ağrıyor, vay yerimden kalkamıyorum" vs. vs. Daha neler neler! Ancak bir yerde bir ucuzluk duyulsa işler değişir tabii. Biz kadınlar alışverişe dayanamayız. İhtiyacımız olsun olmasın, hiç düşünmeyiz, alırız da alırız. Bir mağazada ucuzluk olmuş ve komşunuz size söylemeden gitmişse ne çok kızarsınız ve komşunuz için binbir küfür müfür sayarsınız. Bendeniz Fincan Ablanız sizin bu yönlerinizi çok iyi bilirim. Her ne kadar siyasallaşma çabam olsa da, sonuçta ben de sizden biriyim ve bu yöntemlerini ben de zaman zaman kullanmıyorum değilim. Ama haberiniz olsun, size bir itirafta bulunmadan edemeyeceğim: Kadın çalışmalarını yürüten arkadaşlara şöyle bir Fincan perspektifi verdim. Bu arada boyumdan büyük işlere karıştığım için bana kızmazsınız emi? Ne de olsa kadınız ve rengimizi her yere yansıtmalıyız.:)

Toplantı, seminer vb. bir etkinlik mi yapmak istiyorsunuz; bir yerde ucuzluğun başladığını yayın ve mağazaların kapısını tutun. Yakaladığınız kadını arşmarş doğru derneğe... Bakın o zaman ne çok katılım sağlayacaksınız, dedim.

Bu dediklerimi Hollanda'daki kadın derneklerimiz hayata geçirmek için apar topar iki günlük hafta sonu eğitim kampı tutmuşlar. Yer lüks mü lüks. Hazır çeşit çeşit yemekler, garsonlar fır dönüyor. Rahat mı rahat bir yer. Öyle olsa bile, işin ucunda eğitim olunca kadınlarımız o rahatlığı da tercih etmeyeceklerdir. Dernek yöneticilerimiz verdiğimiz perspektif doğrultusunda daha yaratıcı yöntemlerle Hollanda'daki kadınları toplamayı başarmışlar. Ancak mayoları ve güneş kremeleriyle gelen kadınlar bir de ne görsünler, gece on ikilere kadar eğitim platformları, neyse...

Yani el insaf arkadaşlar; kadınları toplayın dedik ama topladıktan sonra böyle xışlarını çıkarın demedik yani. Zavallı kadınlar, bu yıl herkes tatile giderken evde kalmanın, bir yere gidememenin burukluğunu yaşıyorlardı. Sizler de iki günlük haftasonu eğitim olsa da, ağırlıklı yüzme, eğlenme dediniz ve kadınlar iki gün de olsa tatil yapmanın umuduyla geldi. Olmaz ki canım. Tamam eğitim olsun da, bu kadınların eğlenmeye de ihtiyacı olduğunu unutmayalım. Bu konuda siz yöneticilerimi de eleştiriyorum. Diğer eleştireceğim bir konu

da; bu yıl Zilan Kürt Kadın Festivali'nin üçüncüsü gerçekleştirildi. Festivali düzenleyen arkadaşlar karınca karınca misali harıl harıl aylar önceden çalışmaya başladılar. Bendeniz Fincan Xanim da festival organizasyon çalışmasını ve festivali mercek altına aldım. Festival için bölgelerde çalışan arkadaşlar son 15 gün festivalle yatıp festivalle kalktılar. Stres, yoğunluk, yorgunluklarını gözlemledim. Takdir ettim doğrusu. Ancak zaman zaman da oldukça kızmaktan kendimi alamadım. Bu festival bir kadın festivaliydi. Sadece bir kesim düzenleyen arkadaşların festivali değildi. Ve böyle bir festival yoğun mücadele sonucu kararlaştırılmış. Bütün kadınların kendi festivalleriydi ve o gün tek bir kadın evde kalmamalıydı. Birçok kadını yine binbir gerekçelerinden birkaç tanesini festival için kullandı. "Efendim ne gereği varmış, çok mu gerekliymiş kadın festivali, değer miymiş bu kadar çaba ve yola" vs. vs. Ben de size diyorum, el insaf kadınlar! Siz kendi festivalinize böyle yaklaşırsanız erkekler cemaati neler demez neler? Bir dahaki festivalde böyle yaklaşımları görmek ve duy-

mak istemiyorum. Yoksa fırçaların başınıza daha ağır iner söylemedi demeyin.

Sizin de haklı olduğunuz yönler yok değil tabii. Sizlerin de şikayetlerini duyuyorum. Ve tertip komitesine iletiyorum. Ayol her yıl anfi-tiyatro sahibine para verip zengin etme gibi bir zorunluluğumuz mu var? Ya da bir yıl çamur yağmuruna tutulduk diye, bunu telafi etmek için her yıl kızarmış tavuk gibi pişmek zorunda mıyız? Bir sonraki yıl aklı selim düşünün lütfen, yoksa bir dahaki yıl festival organizasyonu olarak fırçalarından kurtulamazsınız. Vallahi protesto ederim ve bu sayfamda işlerim haberiniz olsun. Demedi demeyin.

Sevgili kadınlar bu ayki tavsiye ve fırçaların bu kadar yeterli. Hepinizi çok çok kocaman öpüyorum...
fincan_xanim@hotmail.com

fıkra

Sonra Televizyon

Hemşire ev kadınına sorar:

"Kaç çocuğunuz var?"

"Yedi."

"Yaşları?"

"12, 11, 10, 9, 8, 7 ve 6."

"Çok güzel, peki ya sonra?"

"Sonra mı? Haaa evet, televizyon aldık"

Dişi Kaplan

Boğa ile kaplan oturmuş içiyorlarmış. Kaplan bir süre sonra izin istemiş, boğa bırakmamış. Vakit iyi-ce geçmiş. Kaplan yine kalkmış. Boğa kızmış:

- Otur yahu!
- Hayır, gitmem lazım.
- Amma kılıbıksın yahu!

Kaplan içini çekmiş:

- Tabii kılıbığım ya! Beni evde senin gibi bir inek değil, dişi bir kaplan bekliyor!

Unutkan Üç Kadın

Ayşe, Fatma ve Zehra adında üç tane arkadaş varmış. Ama bunlar öyle unutkanlarmış ki az önce söylenenleri hatırlamazlarmış. Bir gün Ayşe ve Fatma, Zehra'ya oturmaya gideceklermiş.

Tabii Zehra da onlara kahve vermeyi unutmamak için bir kağıda 'Ayşe ve Fatma'ya kahve ver' diye yazıp hep görebileceği bir yere koymuş. Biraz sonra Ayşe ve Fatma gelmiş. Zehra her kağıda bakışında kalkıp onlara kahve ikram etmiş. Bir bakmışlar ki akşam olmuş. Eve gitmek için hatır isteyip gitmişler. Çıkar çıkmaz Ayşe, Fatma'ya;

-Ya gördün mü Fatma, Zehra bize bir kahve bile ikram etmedi, demiş.

Bunun üzerine Ayşe;

-Ay aşk olsun sana Fatma, Zehra'ya gittin de niye bana söylemedin?

Çok değişmişsin

Yaşı kırklara gelmiş bir kadın, gece rüyasında Tanrı ile karşılaşmış. Kadın Tanrı'yı görünce hemen

sormuş "Ne kadar yaşıyacağım" diye. Tanrı düşünmüş ve "Daha 40 yılın var" demiş.

Kadın müjdeyi aldı ya, ertesi gün yoğun bir biçimde çalışmaya başlamış. Hemen estetik doktorlarına koşmuş, yüzünü gerdirmiş, burnunu kaldırmış, karın, kalça ve bacaklarındaki yağları aldırılmış. Sonra saç şeklini değiştirmiş, en güzel parfümleri ve kozmetikleri kullanmaya başlamış. Tam bir afet olmuş. Kimse 40 yaşına geldiğine inanmıyor; sanki bir genç kız gibi. Önünde 40 yıl olduğunu biliyor ya onun keyfini çıkaracak. Derken bir gün arabasıyla giderken karşıdan gelen bir kamyonu çarpmış ve oracıkta can vermiş. Tabii doğru öbür dünyaya. Kadını melekler karşılaşmış tam yerini gösterecekler, kadın haykırmış "Tanrı'yı görmek istiyorum, bana sözü vardı, tutmadı" diye. Melekler çaresiz kadını Tanrı'nın huzuruna çıkarmışlar. Kadın aynı hiddetle "Hani kırk yıl daha ömrüm vardı, niye canımı aldın" demiş.

Tanrı kadına bakmış bakmış sonra da "Kusura bakma çok değişmişsin, tanıyamadım" demiş.

Burada Çok Hayal Kırıklığına Uğradım

Yaşanan göç sonucu toprağından, memleketinden, akrabalarından ayrılan insanlarımız. Avrupa'da karşılaştıkları zorlukları ve buldukları toplumsal yapı içinde kadının yaşamını, yüreği inadına yaşama barışık olan bir Kürt kadınının sözcüklerinden dinledik.

Bu sefer yolumuz Fransa'nın batısında bulunan Marsilya'ya bağlı Mompille şehrine düştü. Bu şehre özellikle 1990'dan sonra önemli bir Kürt kitlesi yerleşmiş durumda. Biz de bazı evlere uğradık. Tabi çok sıcak karşılandık. Kişi olarak hiç tanınmadığımız bir yerde sizi oraya götürenleri referans alıp bütün yüreklerini size açan kadınlarla olmak çok güzel. Size olan güven dolu yaklaşımların, sohbetlerin tadı bambaşka oluyor doğrusu.

Konuğu olduğumuz kişi Muş'tan 2001 yılında Avrupa'ya gelen iki çocuk annesi, genç bir kadın Hediye Sönmez Yıldırım. Yüreği sevgi dolu ve bunu başkalarıyla da çıkarsız paylaşmaya hazır bir sadelik ve içtenlik içinde. Onunla sohbetimizde hem bir göçmen kadın olarak Avrupa'da karşılaştıkları zorlukları hem de bulunduğu toplumsal yapı içindeki kadınların durumlarını anlamaya çalıştık

• Avrupa'ya geldiğinde bir göçmen kadın olarak burada yaşamak zor muydu?

Zordu, o zamanlar gerçekten çok zordu. Burada ailem olmasına rağmen kimse sormadı, ilgi göstermedi. Önce Paris'e geldik ama işler yolunda gitmeyince buraya, abimin yanına geldik ve onlarda üç ay kaldık. Sonra kendimize ev tuttuk. Fakat olmadı ve bir Muş'lu ailenin yanına taşındık. O zamanlar küçük oğluma hamileydim. Koşullarımız çok ağırdı.

'Çok hayal kırıklığına uğradım'

• Geldikten sonra burada en çok ülkedeki neyi aradın?

Burda insanlar herkes kendi derdine düşüyor. Orada arkadaşlıklar, dostluklar daha farklı. Buraya gelmeden önce aile ortamı, ilişkiler bana göre daha iyiydi. Oysa buralarda insanlar birbirlerinin dertleriyle, sorunlarıyla ilgilenmiyorlar. Daha çok başkalarının sorunlarından uzak duruyorlar. İster aile ister arkadaş çevresi olsun insan pek kimseyle paylaşmıyor. Varolan paylaşımlar da çok sınırlı oluyor. Çok hayal kırıklığına uğradım. Ama eşim yanımdaydı. Her şeyi onunla beraber yaşadık. Kağıdımız yoktu, eşim çalışmıyordu, kimse destek olmadı. O zor koşullarda insan birilerinin yalnızca arayıp sormasını ister. Ama beklediğin kişiler arayıp sormayınca insan çok zorlanıyor. Bunun üstüne eşim onlara güvenip de yanında çalıştığı kendi insanlarından darbe yedi.

Ondan sonra biz mecbur kaldığımızdan Asistan sosyale geldik ve onlar da bizi 1,5 yıl kaldığımız otele yerleştirdiler

Otel yaşantısı çok zordu. Orda genelde Ermeniler, Kürtler, Çeçenler vardı. İki çocukla çok zor oluyordu. 2003 yılında eşim açlık grevine girdi. Ondan sonra bize kağıt verdiler. Zorlukları birbirimize destek vererek eşimle beraber aştık

'Gerçeği söylediğin zaman arsız oluyorsun'

• Burada kadınlarla ilişkileriniz nasıl?

Birbirine fazla gidiş geliş olmuyor. Gerçek anlamda dostluk, arkadaşlık ilişkileri yok. Ben de sadece bir iki arkadaşla samimiyim. Diğerleriyle de gidip gelsem bile samimiyetimiz yoktur. Kadınlar arasında birbirine fazla güven yok, bu da kaynağını birbirini çekirtmekten alıyor. Örneğin

çoğumuz başörtüsü takıyoruz ama bazen bir kadının başörtüsünü diğerlerinden farklı bağlayış şekli ya da giyim tarzı bile kadınlar arasında tartışılabilir. Hor görülüyor, dışlanıyor. O yüzden dedikodunun olduğu ortamları sevmiyorum. Açık sözlüyüm, konuşup bazı şeylere karşı çıktığım zaman da bazıları bunu saygısızlık olarak görüyor. Burada bazı kadınlar işte bizim töremiz, adetimiz böyle diyor. Gerçeği söylediğin zaman arsız oluyorsun.

'Bazen eşime ismiyle hitap etmem bile ayıplanıyor'

• Peki sence burdaki kadınların durumları nasıldır?

Kadınlar kendi sorunlarını birbirleriyle pek tartışmazlar. Günlük hep aynı konuları tartışır. Kendilerini geliştirecek toplantı ve eğitimlerden uzak dururlar. Birbirlerini bir çok konuda ayıplarlar. Birbirlerine

sınırlar koyarlar. Bu sınırları aşıp evin dışında bir iş yapmak isteyenlere de yine "ayıptır, otur evinde, çocuklarına bak" diyorlar. Eşim bile bazı konularda sınırlar koymazken ailenin diğer fertleri karışabiliyor. Hatta bazen onların yanında eşimin ismini dile getirdiğimde bile bunu kendilerine karşı saygısızlık olarak görüyorlar. Oysa eşimdir, neden onun ismini söylemeyeyim ki! Her şeyin eskiye göre olmasını istiyorlar. Erkeğe kendilerini ezdiriyorlar. Diğer yandan bazı çalışmalarda eşlerini engel olarak gösteriyorlar ama isteseler eşlerini ikna edebilirler. Mesela eğitim çalışmasının dışında bazı şenlikler veya düğünler olduğunda hepsi gidiyorlar. Ama kendilerini geliştirmeye gelince ona yanaşmıyorlar.

• Kadın olmak zor dedin. Neden zor?

Evin yükü, çocuğun sorumluluğu hep kadının sırtında. Çileyi daha çok kadınlar çekiyor.

Bu yüzden Avrupada hemen hemen bütün kadınlar stres yaşıyor. Ben eskiden daha sabırlıydım. Şimdi değilim. Ama yaşadıklarımız az şeyler değildi. Gerçekten bütün kadınlar böyle. Mesela ben küçükken bayramlarda annem ağlardı, ben "aaa annem neden ağlıyor" diyordum. Annesi için ağlardı, yalnız olduğu için ağlardı, o zaman bilmiyorsun, gençsin. Evlendikten sonra anneni daha çok anlıyorsun. Kadınların yükü ağır. Bazen sınırlendiğimizde yada bazı kadınların kocalarıyla problemleri olduğunda hırslarını çocuklarından alıyorlar. Dört senede yaşadıklarımız gerçekte onbeş seneye bedeldir.

Haber Merkezi

Yürüyüşün yararları

Yürüyüşün egzersiz olarak seçilmesinin çeşitli nedenleri vardır. Birincisi hemen hemen herkes tarafından kolaylıkla yapılabilmesidir. Özel bir hüner ve pratik gerektirmemesidir. Rahat bir ayakkabının dışında hiçbir özel ekipman gerektirmez.

Yürüyüş hiç kuşkusuz güç isteyen birçok aktivitenin verdiği sonuçların aynısını sağlamak.

"Sport Medicine Digest" dergisindeki rakamlara göre düz yolda saatte 6 mil hızla yapılan bir yürüyüşte 5 mil hızla bisiklete binmeye eşittir.

Yüzde 10 eğimli bir yolda 45 dakikalık canlı bir yürüyüş 65 kg'lık bir kişiye 541 kalori yaktırır. Bu da aynı ağırlıktaki bir kişinin 5.5 mil hızla koştuğunda yakacağı kaloriden daha fazladır. Düz bir alanda saatte 4 mil (yak. 6 km) hızla 45 dakikalık bir yürüyüş 248 kaloridir. (Özünde kalori harcanması kişinin cinsiyeti, yaşı ve vücut ağırlığı ile orantılıdır. Buradaki kalori değerleri yaklaşık değerlerdir.)

"The Physician and sport medicine" de yayımlanan bir çalışmada 19-41 yaşları arasında olan ve 4-15 kilo arasında fazla ağırlıkları olan kadınlar bir

yıl boyunca progresif (tedricen arttırılan) bir yürüyüş rejimine alındılar. Bu kişilerde bir yıl sonra diyetlerinde hiç değişiklik yapmadıkları halde 4 ile 7.5 arasında kilo kaybetmişlerdir.

Yürüyüş ile ilgili yapılan diğer bir çalışmada da 40-56 yaşları arasındaki kişiler 20 haftalık bir çalışma sonunda dayanıklılıklarının %28 oranında arttığı saptanmıştır. Ayrıca, bu kişilerdeki tüm uyku düzensizlikleri kaybolmuştur.

Yürüyüşün en cazip tarafı yaşam boyu bir egzersiz olup, size uzun süreli sağlık sağlamasıdır.

Haber Merkezi

Sıcak Bir Ağustos Ayının Acı Dolu Öbür Yüzü

'Doğacak çocuğa bir şey olursa M. Ali Şahin, Devlet ve onun polisi sorumludur' açıklaması bir avukat tarafından söylenmiş olsada, bir annenin yüreğinde yanan yangını anlatmaya çalışan gerçekliğin öbür yüzünü anlatıyordu bize.

Kürt Halkının Özgürlük mücadelesinde 15 Ağustos atılımının anlamı çok farklı. Yeni doğuşlar hep 15 Ağustos'larla yeniden ele alınır. Oysa bir anne olan Perihan Avşar ilk kurşundan tam 11 yıl sonra yeni bir doğuşa gebecektir. Ama sevinçten ziyade ömür boyu sürecek bir acıya da gebe olduğunu henüz bilmemektedir. Onunla zor da olsa geçmişine bir yolculuk yaptık. Gözleri dolan ve sözcükleri boğazında düğümlenen Avşar, bir ananın yüreğinde yanan ateşin acısıyla yaşadıklarını bizimle paylaştı.

• **Sürgün hayatınızın başlamasına neden olan siyasetle, olaylarla nasıl tanıştın?**

Ben siyasetle özellikle 1990 larda eşimle evlendikten sonra tanıştım ve çalışmaların içinde aktif yer aldım. Özellikle ÖZDEP, DEHAP, HADEP dönemlerinde bir kadın olarak çalışmalar içinde yer almak, legal siyaset yürütmek bile başlı başına bir problemdi. Ama halkta büyük bir moral, coşku, mücadelenin heyecanı vardı. O yıllar mücadelenin yükseldiği yıllardı ve Türk devleti bütün kirli savaş araçlarını devreye koymuştu. Kürdistanda sıcak bir savaş vardı, ama Metropollerde senin legal alanda çalışman çok zordu. Yaşlı, çocuk, kadın demeden herkes hedefti. Faili meçhul cinayetler, gözaltında kayıplar, işkenceler, tecavüzler vardı. Herkes Tür-

kiye Devletinin insanlık dışı uygulamalarından bir şekliyle nasibini alıyordu.

• **Bizzat aile olarak maruz kaldığınız baskılar neler oldu, sürekli ölüm tehdidi altında olmak nasıl bir duyguydu?**

Tabi ben de bir Kürt kadını olarak, bu yıllar arasında ömrümün sonuna kadar yaşayacağım acılara kaynaklık edecek psikolojik baskıdan, şiddetten, sözlü tacizden fazlasıyla nasibimi aldım. Özellikle 92 yılında evimizde günlerce karakol kurdular, evi tahrip ettiler. Evimiz PKK'nin hücre evi olarak lanse edildi. Eşim tutuklandı. Mal varlığımızın tümüne, hatta kızımın doğumunda takılan takılara bile örgüt malı diye el koydular. Kızım Dilan 2,5 yaşındaydı, çok kortuğundan her kapı çalındığında gardolaplarına saklanıyordu. Ben hep korku içindeydim, bir gün eşimin öldürülebileneceğini ve cenazesine bile ulaşamayacağım kaygısıyla yaşadım.

• **95'in Ağustos ayında hamileyken gözaltına alındın. Anlatırmısın nasıl oldu?**

95 Ağustos'unda Kürtler ilk kez devleti şaşırtacak şekilde izin verilmemesine rağmen 15 Ağustos direnişini gizli yürütülen hazırlıklar sonucunda kitle olarak Taksim meydanında kutlayıp, bildiri okudular. 1977'den beri 7 kişinin ölümlüyle sonuçlanan eylemden sonra Taksimde herhangi bir eyleme izin verilmemişti. Bu

eylemden sonra eşim de tekrar tutuklandı. Bu tutuklamaları protesto etmek için o dönemler Anamuhalefet partisi Refah'ın İstanbul İl binasında açlık grevine girdik ve ben altı aylık hamileydim. Dönemin il başkanı şu anda devlet bakanı ve başbakan yardımcısı M. Ali Şahindir ki ben ona 'çocuğumun katili' diyorum, talimatları sonucu bize yönelim gerçekleşti. Dört gün açlık grevinde

epilepsi ancak bir darp sonucunda olabilir.

• **"Berfine her baktığımda acım tazeleniyor"**

• **Peki çocuğunuzun böyle bir darp aldığını duyduğunuz zaman neler yaşadınız?**

Doktor bize söylediğinde o hastahenenin üzerime çöktüğünü, adeta dilimin tutulduğunu sandım. Bir hafta boyunca şoka girdim, günlerce isyan et-

doktoruyum, ben size bir rapor verirsem benim kariyerim sona erer, üzgünüm, böyle bir yaklaşımın insancıl olmadığını da biliyorum" dedi. Bize bir rapor verilmediği için de mahkeme hala devam ediyor.

• **Avrupada kendini bambaşka bir ortamda bulduğunda neler yaşadın?**

Eşim Türkiye de ölüm tehdidi altında olduğundan 98 yılında Avrupa'ya geldik. Farklı bir kültür, dil, ortamında bir sürgün yaşamımız başladı. Bana göre yarı açık cezaevi olan kamplarda çok zorluklar yaşadık. Avrupa hiç bir zaman bana çekici gelmedi. Alışamadım. Hep bir gün barış ortamının sağlanacağı ve ülkeye döneceğim umuduyla yaşıyorum.

• **Acılar sizde nasıl bir değişim yarattı?**

Acılarımla beraber güçlendiğime inanıyorum. Yaşama karşı direndim. Düşmana karşı öfkem daha da arttı. Pasiflikten ziyade yaşama daha fazla sarıldım. Yılmadım. Berfin doğmadan önce belki günde birkaç saatimi mücadeleye veriyordum ama vicdanen çektiğim acılar karşısında kendimi rahatlatmak için bile olsa mücadeleye dört elle sarıldım. Bu acıları yaşayan ne ilk annem ne de son anne olacağım. Benim gibi binlerce anne var. Bütün bunlara rağmen acıların son bulması için barış ortamının sağlanmasını istiyorum.

Suna Tunç

kaldıktan sonra Türk polisleri gaz sıkarak eylemimize müdahale etti. Ben gözaltına alınıp işkence gördüm. Grevde biz üç bayan hamileydik. Bir bayan düşük yaptı. Urfalı bir diğer kadının çocuğu da epilepsili doğdu. Ben 24 saat baygın yatığım için kanamam başladı. O dönemde çocuğumun beynine oksijen gitmediğinden çocuğum epilepsili doğdu. Doktorlar dediler ki, böyle ağır bir

tim. Çocuğumun bunu hakemediğini, daha doğmamış bir çocuğun düşmanın şiddetinden nasibini alması ve ömür boyu birilerinin yardımına muhtaç olacağı düşüncesi tarif edilemez bir acıydı. Ve sen bu acıyı ömür boyu yaşıyacaksın. Berfine her baktığımda acım tazeleniyor.

95 ten bu yana AHİM'e başvurduk. Doktor bize "Cerrahpaşa Fakültesinin heyet

ABONE FORMU

12 AYLIK

20 EURO

24 AYLIK

40 EURO

İsim: .....

Adres: .....

Telefon: .....

Banka Adı: .....

Hesap No: .....

TARİH:
YAPAN:

İMZA:

ABONE

NEWAYA JIN

Kempstraat 10 2572 GH
's-GRAVENHAGE
Nederland

Tel.: 0031 652152768
Fax: 0031 492516260

Banka ismi: Postbank
Hollanda İçi: 9522686
Hollanda Dışı:

IBAN: NL50 PSTB0009522686 BIC: PSTBNL21

Yukarıda işaretlediğim sürenin bitiminden önce iptal etmediğim takdirde abone süresinin normal tarife üzerinden uzatılmasını ve ücretini ödemenizi kabul ediyorum.

Perihan Avşar Kimdir?

Ardahan Hoçvan doğumlu ama İstanbul'da büyüyen Avşar, aslında eski bir tekstilci. 16 yıldır evli, Dilan ile Berfin isminde iki çocuk annesi.

90 ile 98 yılları arasında kadın kollarında, gençlikte aktif yer alır. ÖZDEP, DEHAP, HADEP dönemlerinde bir kadın olarak legal sahada çalışma yürütür. 95 yılının Ağustos ayında ikinci çocuğuna hamileyken, 15 Ağustos kutlamaları sırasında yaşanan tutuklamaları protesto etmek için girdiği açlık grevinde tutuklanır ve işkenceye maruz kalır. Uğramış olduğu işkenceden dolayı çocuğunu özürülü olarak dünyaya getirir. Artan baskılara dayanamıyarak Hollandaya göç eder. Yaşam aşkını ve mücadeleye azmini yitirmeyen bir anne olan Perihan Avşar halende Helin Kadın Vakfının yöneticiliğini yapmaktadır.